

DE VREUGDE VAN DE LIEFDE

Catechetisch programma

DUBLIN, IRELAND

WORLD
MEETING of
FAMILIES

21-26 AUGUST 2018

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
<i>Amoris Laetitia</i>	7
Gebed van de Wereldgezinsdagen.....	8
Catechese 1. Gezinsleven vandaag	9
1. Welkom, gebed, inleiding en opbouw (10').....	9
2. Impuls en discussie (20')	9
3. Input van paus Franciscus en Amoris Laetitia (30')	10
4. Uitwisseling en discussie (20')	13
5. Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')	13
6. Slotgebed (5').....	13
7. Afsluiten met een drankje en gezellig samenzijn	14
8. Samenvatting	14
Catechese 2. Christelijke gezinnen vandaag	16
1. Welkom, gebed, inleiding en opbouw (10').....	16
2. Impuls en discussie (20')	16
3. Input van paus Franciscus en Amoris Laetitia (30')	16
4. Uitwisseling en discussie (20')	21
5. Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')	21
6. Slotgebed (5').....	21
7. Afsluiten met een drankje en gezellig samen zijn	21
8. Samenvatting	22
Catechese 3. Liefde in het gezin.....	23
A. Focus op verloofden en jong gehuwden Gods droom voor de liefde.....	23
1. Welkom en gebed (5').....	23
2. Impuls en discussie (20')	23
3. Input van paus Franciscus en Amoris Laetitia (30')	24
4. Uitwisseling en discussie (20')	29
5. Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')	29
6. Slotgebed (5').....	29
7. Afsluiten met een drankje en gezellig samenzijn	30
8. Samenvatting	30

B. Focus op gezinnen Gehuwde liefde op weg naar volwassenheid	32
1. Welkom en gebed (5').....	32
2. Impuls en discussie (20')	32
3. Input van paus Franciscus en Amoris Laetitia (30')	33
4. Uitwisseling en discussie (20')	36
5. Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')	36
6. Slotgebed (5').....	36
7. Afsluiten met een drankje en gezellig samenzijn	37
8. Samenvatting	37
Catechese 4. De vreugde van het gezin	38
A. Focus op verloofden en jong gehuwden Menselijke broosheid, barmhartigheid en de vreugde van het gezin	38
1. Welkom en gebed (5').....	38
2. Impuls en discussie (20')	38
3. Input van paus Franciscus en Amoris Laetitia (30')	39
4. Uitwisseling en discussie (20')	43
5. Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')	43
6. Slotgebed (5').....	43
7. Afsluiten met een drankje en gezellig samenzijn	44
8. Samenvatting	44
B. Focus op gezinnen Een evangelie van hoop voor onze families.....	45
1. Welkom en gebed (5').....	45
2. Impuls en discussie (60')	45
3. Input van paus Franciscus en Amoris Laetitia (20')	46
4. Uitwisseling en discussie (10')	47
5. Enkele hints van paus Franciscus om aan een gelukkig gezin te werken (10')	47
6. Uitwisseling en discussie (10')	48
7. Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')	48
8. Slotgebed (5').....	48
9. Afsluiten met een drankje en gezellig samenzijn	48
10. Samenvatting	48
Persoonlijke reflectie	49
Notities.....	50

Inleiding

Sinds 1994 organiseert het Dicasterie voor Leken, Gezin en het Leven elke drie jaar de Wereldgezinsdagen naar analogie met de Wereldjongerendagen¹. Het doel van deze bijeenkomst is om het gezin te vieren als een geschenk van God en als bouwsteen van samenleving en Kerk. Gezinnen van over de hele wereld komen samen in gebed, lering en uitwisseling om na te denken over de rol en de betekenis van christelijke gezinnen. Het negende Wereldgezinscongres vindt plaats in Dublin van 21 tot 26 augustus 2018. De pauselijke exhortatie *Amoris Laetitia* (2016) over huwelijk en gezin vormt de inspiratiebron voor het **centrale thema** van de bijeenkomst: *'The Gospel of the Family: Joy for the World'- Het evangelie van het gezin: Vreugde voor de wereld.*

Betekenisvol logo

Het logo van de Wereldgezinsdagen 2018 draagt heel wat betekenissen in zich. Het hart van het logo is het **gezin**. Familieleden van verschillende leeftijden en rollen staan afgebeeld terwijl ze samen op weg gaan. Niemand is uitgesloten, niemand blijft achter. Koppels, ouderen, alleengaanden, weduwen en weduenaars, geestelijken en kinderen zijn belangrijke leden van onze gezinnen en zijn welkom op de Wereldgezinsdagen.

De **wereldkaart** maakt duidelijk dat gezinnen van over de hele wereld naar Ierland zullen reizen voor deze samenkomst. Zij vertegenwoordigen de hele wereld, het gemeenschappelijk huis voor alle families dat God aan ons heeft toevertrouwd en waarvoor wij zorgen dragen.

De **rode halve cirkel met het kruis** bovenaan toont het logo van het aartsbisdom Dublin, gastheer van de Wereldgezinsdagen 2018. Net zoals de kerk omarmt dit symbool het gezin, beschermt het en ondersteunt het. Als gezinnen sterker zijn, zijn ook kerk en samenleving sterker. Het kruis is het ultieme teken van de zelfopofferende liefde van Jezus die ook de kern van het huwelijk en het gezinsleven vormt. De stralen verwijzen naar de genade van de Heilig Geest die uit het kruis stroomt en de gezinnen in liefde verenigt. Dit kruis staat verder symbool voor de christelijke wortels en geschiedenis van Ierland.

De **drievoudige spiraalvormige werveling** in het woord 'World' is terug te vinden op oude Keltische monumenten in Ierland. St. Patrick gebruikte dit driearmig symbool samen met de bekende klaver om het mysterie van de drie-eenheid uit te leggen toen hij het christendom terug naar Ierland bracht. Vader, Zoon en Heilige Geest zijn als één familie verenigd: één God en drie Goddelijke Personen, in een perfecte gemeenschap van liefde.

¹ <http://www.worldmeeting2018.ie/en/>

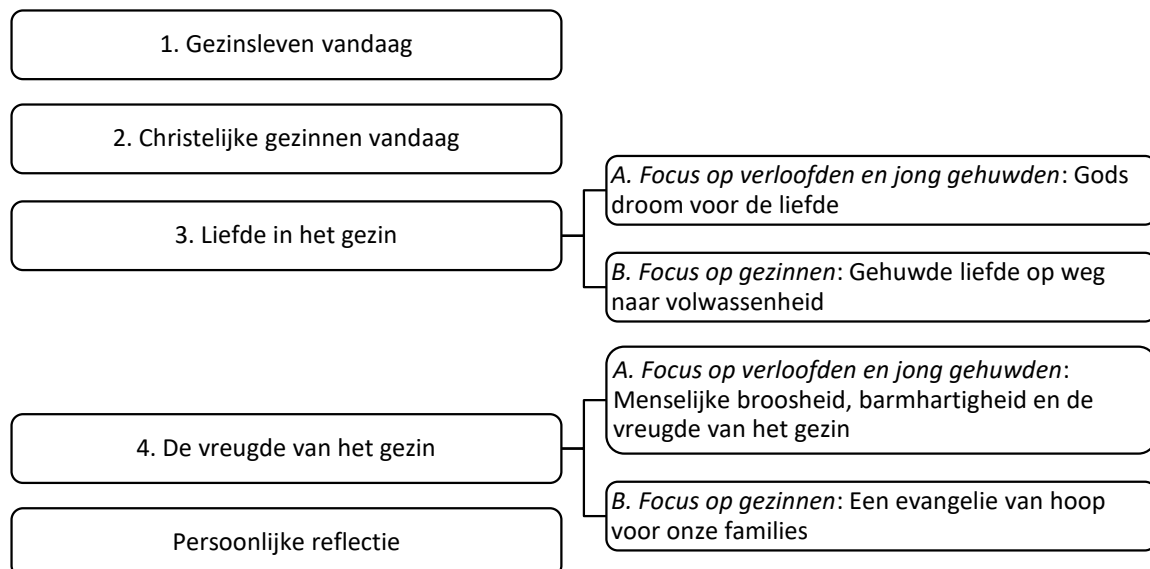
Vorbereiding

Paus Franciscus stelt dat **het gezin een manifest van liefde** vormt in een samenleving waarin zoveel mensen misbruikt worden of lijden onder een gebrek aan liefde. De Kerk moet volgens hem de hand reiken aan de gezinnen die hun weg verloren zijn en aan al wie de weg naar de kerk niet langer vindt. Vergeving en geduld maken het christelijke gezin tot een plaats van genade. De paus hoopt dan ook dat er aandacht zal besteed worden aan de Wereldgezinsdagen in de parochies en de gezinnen wereldwijd.

Een lers pastoraal team ontwikkelde voor deze gelegenheid een **catechetisch voorbereidingsprogramma**². De verschillende catecheses zijn telkens gebaseerd op onderwerpen uit *Amoris Laetitia*. Enerzijds willen zij gelovigen uitnodigen om een open gesprek te voeren over relatievorming, huwelijk en gezin. Anderzijds willen zij aanzetten tot reflectie over het gezinsleven en mensen aanzetten om te reageren op paus Franciscus' ideeën.

Dienst Parochiecatechese/Gezinspastoraal van bisdom Hasselt vertaalde het oorspronkelijke zedelijke Engelstalige catechetisch programma naar de Vlaamse context en herleidde het tot **vier catecheses** die zowel in hun geheel als afzonderlijk gebruikt kunnen worden. Catechese 1 bespreekt het gezinsleven in de wereld en in de kerk van vandaag. Catechese 2 gaat dieper in op de christelijke visie op familie. Catechese 3 over liefde in het gezin en catechese 4 over de vreugde van het gezin bestaan telkens uit twee sporen die afhankelijk van de doelgroep van verloofden/jong gehuwden of gezinnen gekozen kunnen worden.

Elke catechese is opgebouwd volgens hetzelfde **drieledig stramien**. Vertrekpunt is telkens een impuls gelinkt aan het thema die het gesprek op gang kan brengen. Vervolgens komen verschillende fragmenten uit *Amoris Laetitia* aan bod. Nadien volgt de terugkoppeling in de vorm van een uitwisseling met discussie. De bijeenkomst wordt afgesloten met een korte persoonlijke reflectie en een slotgebed. Bijkomend is een Nederlandse vertaling voorzien van de Engelstalige samenvattingen van de verschillende bijeenkomsten.

² Het Engelstalig catecheseprogramma is beschikbaar via <http://bit.ly/2EukdYH>.

Amoris Laetitia

De Kerk staat voor een gigantische uitdaging om haar eeuwenoude boodschap over **huwelijk en gezin** daadwerkelijk te laten doordringen in brede lagen van de maatschappijen wereldwijd. In de pauselijke exhortatie *Amoris Laetitia* presenteert paus Franciscus zijn conclusies na een **wereldwijd denkproces** over het **gezin** in deze tijd en de verschillende **uitdagingen voor de kerk**³. Franciscus zette dit denkproces in 2014 persoonlijk in gang met twee bisschoppensynodes in evenveel jaar. Deze synodes werden wereldwijd binnen de katholieke kerk voorbereid en aangevuurd door onder meer uitvoerige bevragingen.

Amoris Laetitia maakt duidelijk dat ook onder deze bisschop van Rome de katholieke kerk **het klassieke huwelijk tussen een man en een vrouw als ideaal** blijft voorhouden. Alleen dat verbond kan ook voor deze paus sacramenteel worden bevestigd. Maar tegelijk wordt **voor het eerst een heel onbevangen 'ja' geformuleerd tegen andere samenlevingsvormen**, hetero- én homoseksuele. Zij zijn niet zomaar gelijkgesteld aan dat ene ideaal, maar niet zelden er wel naar op weg. Ook in die samenlevingsvormen kunnen de Geest werkzaam en het goede aanwezig zijn, schrijft Franciscus letterlijk. Niemand is geëxcommuniceerd, niemand wordt achtergelaten, luidt het even helder.

Franciscus kiest voor **gradualiteit, groei-ethiek** of de weg van de **geleidelijkheid** in de pastoraal. Het is de visie waarbij de wet onverminderd overeind staat, maar tegelijk wordt erkend dat er een positieve evolutie kan zijn in haar realisatie en naleving. Zo is ongehuwd samenwonen geen christelijk huwelijk voor de kerk, maar kan het er een stap naartoe zijn. Zo kunnen homokoppels of allen die gescheiden hertrouwd en al decennia een vaste en trouwe relatie hebben, niet kerkelijk huwen. Er kan echter evenmin worden gesteld dat die relatievormen niets voorstellen.

Amoris Laetitia is een echt keerpunt in het kerkelijke denken: niet in de doctrine, wel in de pastoraal. Want ook al blijft de leer onveranderd, met de ondubbelzinnige keuze voor de wet van de geleidelijkheid in de pastorale benadering ervan, wordt een bocht van formaat genomen. *Amoris Laetitia* heeft verder ook een dynamiek op gang gebracht: mensen voelen zich aangesproken om met elkaar in gesprek te gaan over de beleving van hun geloof, over de band tussen gezin en Kerk, over hun verwachtingen en hoop, over de spanningen die ze ervaren.⁴ De catecheses in dit pakket zijn enerzijds een kennismaking met de pauselijke exhortatie maar willen anderzijds ook het gesprek over gezin en Kerk op gang brengen, voeden en stimuleren.

³ De Nederlandse vertaling van *Amoris Laetitia* is beschikbaar via <http://bit.ly/2nqgzXE>.

⁴ G. De Kerpel, *Maken we een keerpunt in het kerkelijke denken mee?*, 21 februari 2017; <http://bit.ly/2iCron5>.

Gebed van de Wereldgezinsdagen

God, onze Vader,
Wij zijn broeders en zusters in Jezus uw Zoon,
Eén familie, in de Geest van uw liefde.

Zegen ons met de vreugde van de liefde.

Maak ons geduldig en vriendelijk,
teder en genereus,
dat wij hen die in nood verkeren, verwelkomen.

Help ons om uw vergiffenis en vrede voor te leven.

Bescherm alle families met uw liefdevolle zorg,
Speciaal degenen waarvoor we nu bidden

[We pauzeren en gedenken familieleden en anderen bij naam]

Vergroot ons geloof,
Versterk onze hoop,
Bewaar ons veilig in uw liefde,
Maak ons altijd dankbaar voor het geschenk van het leven dat we delen.

Dit vragen wij u, door Christus onze Heer, Amen.

Maria, moeder en gids, bid voor ons.
Heilige Jozef, vader en beschermer, bid voor ons.
Heilige Joachim en Anna, bid voor ons.
Heilige Louis en Zélie Martin, bid voor ons⁵.

⁵ Louis Martin (1823-1894) en Marie-Azélie 'Zélie' Guérin Martin (1831-1877) zijn de ouders van de bekende non Theresia van Lisieux (1873-1897) die in 1925 heilig werd verklaard en die vereerd wordt voor de eenvoud in haar spirituele leven. Op 18 oktober 2015 verklaarde paus Franciscus Louis en Marie-Zélie als eerste getrouwd koppel heilig. Op die manier ontstond een 'heilige familie' van vader, moeder en dochter. Het was de eerste keer dat een getrouwd koppel heilig werd verklaard vanwege hun voorbeeldige leven als echtelieden. "Ze hadden een buitengewone echtelijke en familiale spiritualiteit. Ze verloren vier kinderen, maar bleven wel vasthouden aan hun geloof", zo luidde het bij de beslissing over hun heiligverklaring in juni. In zijn homilie tijdens de ceremonie zei paus Franciscus: "De heilige echtelieden leefden vol christelijke overtuiging en creëerden elke dag een omgeving van geloof en liefde die gestalte gaf aan de roeping van hun dochters, onder wie Theresia van Lisieux." (K. Heylen, *Paus Franciscus verklaart getrouwd koppel heilig*, 18 oktober 2015; <http://bit.ly/2yJRiHR>).

Catechese 1. Gezinsleven vandaag

1. Welkom, gebed, inleiding en opbouw (10')

a. Verwelkoming

- Kennismaking
- Korte toelichting bij opzet van het programma

Enkele basisregels voor een goed gesprek

- Luister oprecht.
- Wees geïnteresseerd in de andere(n).
- Spreek steeds vanuit jezelf en geef op een goede manier feedback.
- Check bij je gesprekspartner of je hem of haar goed begrepen hebt.
- Laat in het gesprek ook altijd ruimte voor het anders zijn van de ander.

b. Gebed van de wereldgezinsdagen (zie p. 8)

c. Inleiding en opbouw

Deze catechese bespreekt de **realiteit van gezinsleven in de wereld van vandaag**. Paus Franciscus erkent niet alleen het wijdverspreide verlangen naar duurzaamheid in liefde, maar ook de vele uitdagingen die de consumptiecultuur vandaag stelt voor de stabiliteit in het gezinsleven. Vertrekpunt van deze catechese is daarom de vraag: **'Wat is een gezin vandaag?'**

In een tweede beweging komen de reflecties van paus Franciscus over dit thema in *Amoris Laetitia* aan bod. Nadien volgt de terugkoppeling in de vorm van een uitwisseling met discussie. De bijeenkomst wordt afgesloten met een korte persoonlijke reflectie en een slotgebed.

2. Impuls en discussie (20')

Een gelukkig gezinsleven staat met stip genoteerd op het verlanglijstje van de meeste mensen. Het is een ideaal waarvoor ze zich inzetten en waarvoor ze het beste van zichzelf geven. Voor velen is het huwelijk echter niet langer de basis voor de uitbouw van een gezin. Onze samenleving kent **een brede waaier aan relatie- en samenleevvormen**; gezinnen bestaan vandaag in alle vormen en kleuren. Het lukt niet meer om het begrip 'gezin' te omschrijven met één definitie. Een groot aantal kinderen en jongeren groeit immers niet meer op in een 'traditioneel' gezin met een vader en een moeder. Er komen steeds meer verschillende gezinsvormen voor. Niet iedereen is het echter eens over wat een 'gezin' nu precies is. De Catechismus van de Katholieke Kerk (2202) definieert een gezin bijvoorbeeld als volgt: "Een man en een vrouw, verenigd in het huwelijk, vormen samen met hun kinderen een gezin". Er zijn in onze samenleving verschillende samenlevingsvormen die door sommigen wel, en door anderen niet met de term 'gezin' worden aangeduid.

Werkvorm: Wat is een gezin?

- Materiaal: Foto's (<http://bit.ly/2C0HUZE> | <http://bit.ly/2BSErtC>) van verschillende gezinnen of gezinsvormen.
- Verwerkingsvragen
 - Tonen al deze foto's gezinnen? Waarom (niet)? Hoe zou jij een 'gezin' omschrijven? Is er een vastomlijnde definitie te geven voor wat een gezin is, of kunnen we (vandaag de dag) niet (meer) spreken van 'het' gezin? Zijn er bepaalde factoren die toelaten een scherpe lijn te trekken tussen wel- en niet-gezinnen?
 - Wat te denken van de huidige diversiteit in gezinsvormen? Zijn sommige gezinsvormen te verkiezen boven andere, of hebben al deze gezinsvormen *au fond* een gelijke waarde?
 - Het gezin wordt vaak als de hoeksteen van de maatschappij omschreven. Is dit tegenwoordig nog het geval? Zijn er andere hoekstenen in de plaats gekomen? Wordt het gezin vandaag te veel naar het achterplan geschoven, ten voordele van de carrière en individuele ontplooiing van mensen?

3. Input van paus Franciscus en *Amoris Laetitia* (30')

Een van de redenen waarom paus Franciscus de exhortatie *Amoris Laetitia* schreef na een wereldwijde consultatie is omdat hij gelooft dat er een grote wijsheid bestaat te midden van alle leden van de Kerk, inclusief jongeren, ouderen, degenen in de marge van de samenleving en zij die in het centrum staan. Ook de groep hier aanwezig maakt deel uit van die diverse groep. Paus Franciscus richt de exhortatie tot iedereen die tot een gezin behoort, ongeacht wat zijn of haar rol is, als ouder, zus, broer, echtgeno(o)t(e), grootouder enz. Ook dat geldt voor wie hier aanwezig is.

“Ik hoop dat iedereen zich bij het lezen [van *Amoris Laetitia*] geroepen voelt om liefdevol zorg te dragen voor het leven van de gezinnen want ‘zij zijn geen probleem, ze zijn in de eerste plaats een kans’”. (AL 7)

Gezinnen zijn belangrijk voor de toekomst van de wereld en die van de Kerk. Het bestaan van gezinnen is zelfs cruciaal voor mensen om uit te groeien tot gezonde, gelukkige wezens. Paus Franciscus wil de gezinnen het goede nieuws brengen dat hen ondersteunt in de concrete realiteiten van hun dagelijkse leven. Hij zegt daarom ook dat “geen enkel perfect gezin zomaar uit de hemel komt vallen”. Wat haar vorm ook mag zijn, het gezin is de eerste plaats waar mensen liefde beleven,

waar ze leren dat ze geliefd zijn en hoe ze van elkaar moeten houden. Deze ervaring van liefde stelt mensen in staat om een positief zelfbeeld op te bouwen en eigen gezonde relatie op te bouwen.

“Het gezin is een goed waaraan de samenleving niet mag voorbijgaan, integendeel, het gezin heeft nood aan bescherming”. (AL 44)

“Het verlangen om te huwen en een gezin te vormen blijft leven, vooral bij jongeren, en dit is een uitdaging voor de Kerk”. (AL 1)

“De gelijkwaardigheid tussen man en vrouw is voor ons een reden tot vreugde omdat de oude vormen van discriminatie overwonnen zijn en omdat in de schoot van de gezinnen een inspanning tot wederkerigheid werkelijkheid wordt”. (AL 54)

Het verlangen van iedereen, jonge mensen inbegrepen, naar een relatie gebaseerd op permanente, exclusieve liefde is een teken van hoop voor gezinnen. Iedereen wil geliefd worden en zij moeten weten dat de liefde die ze ervaren zal blijven duren.

Paus Franciscus verwijst naar de vele positieve aspecten van de hedendaagse cultuur: mensen willen volwassen beslissingen nemen op basis van wat zij geloven dat juist is in plaats van eenvoudigweg keuzes te maken die gebaseerd zijn op conformiteit. Het resultaat is dat mensen zich meer meester weten van hun eigen bestemming en zich meer voldaan voelen met de realiteit van hun levens.

Een erkenning van de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen vergemakkelijkt een grotere verdeling van de rollen en verantwoordelijkheden in gezinnen. Dit helpt mensen ook om meer controle te hebben over hun eigen toekomst en geeft individuen de mogelijkheid om zowel hun eigen doelen te bereiken als bij te dragen tot het allesomvattende goed van het gezin.

Anderzijds kunnen veel van de waarden van de populaire cultuur ook tegen het gezinsleven werken en het concept van een blijvende inzet voor een ander uitdagen. Als individualisme en zelfvervulling gewaardeerd worden voor de uitsluiting van de zorg voor de ander en het algemene welzijn, kunnen familierelaties verzwakt worden en ziet elk familielid zichzelf als een geïsoleerde eenheid. Mensen kunnen meer opgaan in hun persoonlijke voldoening dan in de ontdekking hoe zij hun gaven en talenten ten dienste kunnen stellen van hun familie en de rest van de wereld.

“Keuzevrijheid maakt het mogelijk om zijn leven te plannen en het beste van zichzelf te ontwikkelen, maar als ze geen edele doelen en persoonlijke discipline nastreeft, verwordt ze tot een onbekwaamheid om zich edelmoedig te geven.” (AL 33)

Paus Franciscus erkent de druk op het gezinsleven die veroorzaakt wordt door factoren zoals werkloosheid, het tempo van het moderne leven, het gebrek aan geschikte woonruimte en armoede. Zulke spanningen kunnen ertoe leiden dat mensen minder geduld hebben met elkaar en minder in staat zijn om tegemoet te komen aan de behoeften van anderen in het gezin. Dit leidt op zijn beurt tot disharmonie en zelfs tot desintegratie in gezinnen. De paus stelt dat gezinnen een goed gezinsbeleid verdienen van de politieke, sociale en financiële autoriteiten.

“Een gezin en een huis zijn twee zaken die samengaan. Dit voorbeeld toont aan dat we de rechten van het gezin moeten beklemtonen, en niet alleen de individuele rechten”. (AL 44)

Een toenemend vertrouwen op de sociale media kan ertoe leiden dat mensen denken dat het leven en menselijke relaties op dezelfde manier kunnen verlopen als sociale media en online relaties. Een focus op sociale media kan mensen ertoe brengen te verwachten dat relaties verbonden, verbroken, geblokkeerd of opnieuw verbonden kunnen worden zoals zij willen en houdt geen rekening met de complexe natuur van individuen en menselijke relaties. Paus Franciscus erkent uiteraard de positieve aspecten van de sociale media. Hij gebruikt ze zelf op regelmatige basis, maar hij reflecteert over hoe jongeren overspoeld worden door berichten die niet bevorderlijk zijn voor hun groei en volwassenheid doorheen sociale media. Jonge mensen in het bijzonder moeten leren om de waarden van sociale media te herkennen voor wat ze zijn.

“Zij geloven dat liefde, zoals in sociale netwerken, kan in-of uitgeschakeld worden of zelfs geblokkeerd worden, volgens de wens van de gebruiker”. (AL 39)

Thuis is de plek waar kinderen voor het eerst over hun geloof leren. Geloof wordt thuis niet enkel doorgegeven door de dingen die ouders zeggen aan hun kinderen over geloof, maar ook door de manier waarop ze hun leven thuis leiden en hoe ze de hand reiken naar anderen, vooral zij die in nood zijn. Paus Franciscus wijst ook op de zeer belangrijke rol die grootouders spelen in de geloofsoverdracht aan hun kleinkinderen.

De visie van de Kerk op liefde en huwelijk is vandaag nog steeds relevant. Zolang mensen verlangen naar permanente, toegewijde, liefdevolle relaties, zal de kerkelijke visie op het huwelijk relevant blijven. Paus Franciscus moedigt de kerk aan om nieuwe manieren te vinden om deze boodschap te verkondigen aan mensen in de wereld van vandaag. Mensen vandaag aanvaarden niet zomaar iets dat uitsluitend vanuit het perspectief van de autoriteit wordt voorgesteld, 'omdat we dat zo zeggen'. Paus Franciscus zegt dat we manieren moeten vinden om de redenen en de motivaties om te kiezen voor huwelijk en gezin op aantrekkelijke wijze te presenteren in de plaats van te bekritisieren of iets proberen op te leggen.

“Als christenen mogen we het concept van het huwelijk niet opgeven alleen maar om de huidige tendens niet tegen te spreken, om in de mode te zijn, of uit minderwaardigheidsgevoel tegenover het morele of menselijke verval”. (AL 35)

4. Uitwisseling en discussie (20')

- Schetst paus Franciscus een realistisch beeld geschetst van gezinsleven in de wereld van vandaag?
- Wat is jouw mening over de realiteit van gezinsleven in de wereld van vandaag?

5. Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')

- Wat zijn de voornaamste punten die in de gesprekken van vanavond naar voren zijn gekomen en die je wilt onthouden?

6. Slotgebed (5')

Heer, onze God,
 Samen met U en met elkaar
 willen wij op weg gaan.
 We willen proberen
 om in de wisselvalligheden van ons werk
 uw Woord beter te kennen en te beleven.
 Zend ons uw Geest
 die ons inspireert om het goede te doen
 zodat de vrede kan groeien
 en ons geloof aan diepgang wint.
 Neem alle verdeeldheid uit ons midden
 en breng ons tot eenheid.
 Open ons hart
 voor hen die klein of gekwetst zijn,
 voor hen die ziek zijn,

voor hen die zich eenzaam of verlaten voelen.
 Geef ons het geduldig inzicht
 om kansen te bieden aan elkaar,
 en eerbied te geven aan het werk van anderen.
 Zegen de inzet van zovelen
 in uw kerk, in onze parochie en in ons gezin
 zodat ons leven een aanzet mag worden
 voor een geluk dat eeuwig duren mag.
 Amen.

7. Afsluiten met een drankje en gezellig samenzijn

8. Samenvatting

Paus Franciscus had iedereen in gedachten toen hij *Amoris Laetitia – De vreugde van de liefde* schreef. De tekst is bedoeld voor iedereen die tot een gezin behoort, of hij/zij nu zoon, dochter, echtgenote, echtgenoot, grootouder, is. Iedereen heeft zijn/haar eigen ervaring van tot een familie te behoren en *Amoris Laetitia* is gericht tot iedereen met zijn of haar eigen ervaring van gezinsleven.

Het gezin is essentieel voor de toekomst van de wereld en de kerk. Mensen leren eerst wat liefde betekent in het gezin omdat zij er zich van bewust worden dat er van hen gehouden wordt, en omdat ze leren hoe zij kunnen liefhebben. Dit is essentieel opdat mensen kunnen uitgroeien tot gezonde, volwassen individuen.

Iedereen hunkert naar een relatie die gebaseerd is op het ideaal van een permanent toegewijde liefde. Dit is een teken van hoop voor families.

Vandaag hebben mensen graag controle over hun eigen leven en maken zij beslissingen op basis van wat zij geloven dat juist is in plaats van op basis van regels en voorschriften die van buitenaf opgelegd worden. Dit kan ertoe leiden dat mensen meer volwassen worden en een groter gevoel van verantwoordelijkheid hebben voor hun eigen leven en toekomst.

Er is een grotere erkenning van de gelijkheid tussen man en vrouw. Wanneer dit vertaald wordt naar het gezinsleven, resulteert dit in een betere verdeling van de rollen en verantwoordelijkheden in het gezin en geeft het mensen de mogelijkheid om meer controle te hebben over hun eigen leven.

Echter, wanneer het verlangen van een mens voor de persoonlijke vervulling van hun verlangen naar liefde en zorg voor anderen uitdooft, kan dit het moeilijker maken om een relatie van wederzijdse liefde en zorg voor anderen te ontwikkelen.

In vele gezinnen staan relaties onder spanning omwille van werkloosheid, het ritme van het moderne leven, armoede, gebrek aan aangepaste woningen en andere factoren. Paus Franciscus roept politieke en financiële autoriteiten op om maatregelen te nemen om het welzijn van gezinnen te ondersteunen. Het is in het belang van de samenleving dat dit gebeurt.

Terwijl paus Franciscus zich bewust is van de vele voordelen van de sociale media, erkent hij dat een te groot vertrouwen in hun manier om onze levens te regelen kan leiden tot de verwachting dat alle menselijke relaties op dezelfde manier geregeld kunnen worden als sociale media en dat ze

in een opwelling uitgezet en opnieuw aangezet kunnen worden. Op die manier wordt de complexe natuur van menselijke relaties genegeerd.

Thuis is waar de kinderen eerst over God leren. Ouders geven het geloof door aan hun kinderen, niet alleen door wat zij zeggen, maar belangrijker nog door wat zij doen en hoe zij met anderen omgaan, zowel binnenshuis als daarbuiten. Grootouders spelen ook een belangrijke rol in de geloofsoverdracht naar hun kleinkinderen.

Zoals als mensen verlangen naar relaties van permanent toegewijde liefde, zal de visie van de Kerk op het huwelijk relevant zijn in de wereld.

Catechese 2. Christelijke gezinnen vandaag

1. Welkom, gebed, inleiding en opbouw (10')

- a. Verwelkoming
- b. Gebed van de wereldgezinsdagen (zie p. 8)
- c. Inleiding en opbouw

In de vorige catechese hebben we nagedacht over de vraag wat een gezin vandaag is vanuit onze eigen ervaring en onze blik op de wereld rondom ons [*Eventueel kunnen de voornaamste ideeën uit de eerste catechese hernomen worden*]. Vertrekpunt van deze tweede catechese is de vraag: **‘Wat is een (christelijk) gezin vandaag?’** In een tweede beweging komen de reflecties van paus Franciscus over dit thema in *Amoris Laetitia* aan bod. Nadien volgt de terugkoppeling in de vorm van een uitwisseling met discussie. De bijeenkomst wordt afgesloten met een korte persoonlijke reflectie en een slotgebed.

2. Impuls en discussie (20')

Amoris Laetitia maakt duidelijk dat **het gezin de kerk nauw aan het hart ligt**. Ze wil gezinnen ondersteunen om kernen te zijn waarin Gods liefdeskracht aan het werk is. Over hoe dit het best kan gebeuren, vallen de meningen soms ver uiteen. Er bestaat nu eenmaal een grote kloof tussen het christelijke ideaal en de sociale realiteit. De **onverbreekbaarheid van het huwelijk** blijft het fundament van de christelijke visie op het gezin. De paus vergelijkt in *Amoris Laetitia* de kerk met een liefhebbende moeder of een veldhospitaal, de plaats waar mensen met hun kwetsuren verzorgd worden.

Werkvorm: Wat betekent de kerk voor ons en voor ons gezin?

- Materiaal: Begrippenlijst 1 (<http://bit.ly/2Fz9gEG>), foto-overzicht (<http://bit.ly/2Bztr7M>) en begrippenlijst 2 (<http://bit.ly/2GAQZlb>).
- Verwerkingsvragen
 - Begrippenlijst 1 en foto-overzicht: Wat betekent de Kerk voor ons, voor ons gezin? Naar welke Kerk verlangen we als gezin? Wat biedt de Kerk dat we elders niet vinden?
 - Begrippenlijst 2: Hoe beleven we geloof in ons gezin?

3. Input van paus Franciscus en *Amoris Laetitia* (30')

Paus Franciscus heeft zelf gekozen voor het celibaat. Hij is niet gehuwd en heeft geen kinderen. Hij behoort wel tot een familie met ouders, zussen en broers, nichten en neven, en andere verwanten. **Wij behoren allemaal op de een of andere manier tot een familie.** Paus Franciscus wil *Amoris Laetitia* tot iedereen richten. En toch kiest hij de unieke en onmisbare rol van liefhebbende ouders en hun kinderen uit. Hij beschouwt het als onze verplichting voor de toekomst van de mensheid dat we gastvrije plekken creëren waar kinderen geboren worden en ondersteund worden om uit te groeien tot vrije, volwassen mensen die toegerust zijn om hun eigen unieke potentieel te bereiken.

“Al wie een gezin wil stichten dat aan kinderen leert om te genieten van elk gebaar dat het kwade wil overwinnen – een gezin dat toont dat de Geest leeft en aan het werk is – zal dankbaarheid ondervinden en verdient waardering”. (AL 77)

Paus Franciscus bevestigt de waarde van het sacramentele huwelijk dat permanent, gelovig en open voor kinderen is. Het sacramentele huwelijk is zinvol als we geloven in het Goede Nieuws dat God liefde is, dat God onvoorwaardelijk van ons houdt en dat Gods droom voor elk van ons is dat we mogen uitgroeien tot het soort mensen dat van anderen houdt en zelf ook geliefd wordt. Anders kan het ideaal van het huwelijk als een permanente, toegewijde en liefdevolle relatie gelijken op een ‘droge en levenloze doctrine’.

“De eenwording die zich kristalliseert in de huwelijksbelofte voor altijd, is meer dan een sociale formaliteit of traditie, want ze is geworteld in de spontane neigingen van mensen”. (AL 123)

God houdt van ons, wat dan ook! Gods barmhartigheid omhelst iedereen, ongeacht wie zij zijn of wat zij hebben gedaan. In de wereld van vandaag zijn veel mensen begaan met materiële zorgen, zoals bijvoorbeeld hoeveel geld we verdienen, wat we bezitten of welke positie we in de samenleving hebben. Dit zijn dingen waarvan het voordeel voor ons leven in de concrete realiteit onmiddellijk kan aanvoeld en gezien worden. Het kan moeilijk zijn om onze relatie met God, die we diep in ons hart ontmoeten, zelfs maar als belangrijk te beschouwen en tijd te vinden om die relatie te koesteren.

God is Vader, Zoon en Heilige Geest, een gemeenschap van liefde. Omdat we geschapen zijn naar Gods beeld, zijn we voorbestemd om relaties te hebben, om lief te hebben en om bemind te worden. Het staat in ons DNA geschreven! Om hiervan echt bewust te worden in onze harten moeten we een relatie ontwikkelen met God, de Vader, Zoon en Heilige Geest, doorheen reflectie en communicatie met God.

“De drie-ene God is een liefdesgemeenschap en het gezin is er de levende afspiegeling van”. (AL 13)

In deze context is het sacrament van het huwelijk niet zomaar een sociale conventie, maar een symbool van de publieke toewijding van een koppel aan elkaar waardoor zij Gods genade ontvangen om hen te ondersteunen in hun huwelijk. Als een koppel zich toevertrouwd aan deze levenslange relatie van liefde, in het besef dat zij niet alleen door de liefde van hun familie en vrienden gesteund worden, maar ook door Gods genade, kan dit alleen maar een bron van sterkte zijn als zij hun reis beginnen. De genade van het sacrament zal hun gemeenschappelijk leven als man en vrouw, en het netwerk van relaties dat zij bouwen met hun kinderen en de wereld sterken en doordrenken.

“Het huwelijk is een kostbaar teken want ‘als man en vrouw het sacrament van het huwelijk vieren, “weerspiegelt” God zich als het ware in hen, Hij doordringt hen met zijn merkteken en met het onuitwisbare karakter van zijn liefde. Het huwelijk is de icoon van Gods liefde voor ons”’. (AL 11)

Families die zich inzetten voor trouw, stabiliteit en liefde zijn bakens van Gods liefde in de wereld. Paus Franciscus zegt dat iedere familie, ondanks haar zwakheden, een licht kan zijn voor de wereld.

God is de hoogste Schepper van alle leven. Hij schiep de mens naar zijn beeld en gelijkenis. Paus Franciscus’ ideaal voor gehuwde liefde is dat deze liefde altijd open zou zijn voor een vruchtbaarheid die het leven schenkt aan kinderen en die het koppel buiten zichzelf trekt. Ware liefde opent zich altijd voor anderen en sluit zich nooit op in zichzelf. Het koppel dat nieuw leven schenkt, is een levend beeld van God die de bron van alle leven is.

Terwijl de Kerk het ideaal van het huwelijk herbevestigt als een permanente verbintenis tussen een man en een vrouw, bestaan er andere verbindingen die het koppel wederzijdse steun verschaffen. Paus Franciscus moedigt ons aan om nooit koppels uit te sluiten, maar om ook deze koppels te vergezellen met liefde, zorg en steun. Hij merkt het volgende op voor mensen die in andere familiesituaties leven: “De Kerk maakt zich de houding van de Heer eigen die zijn onbegrensde liefde schenkt aan elke mens zonder uitzondering” (AL 250).

Christenen in alle gezinssituaties zijn leden van de kerk. Paus Franciscus herinnert ons eraan dat zij pastorale begeleiding nodig hebben die hen de hand reikt waar ze zich ook bevinden om hen op die manier langs de pastorale weg van onderscheiding en bekering te leiden.

“Geen enkele voorlopige verbintenis of een verbintenis die voorplanting uitsluit, kan de toekomst van de samenleving verzekeren”. (AL 52)

Paus Franciscus prijst gezinnen die zorg dragen voor hun oudere familieleden, ondanks de soms zware belasting voor andere familieleden. Zulke families getuigen van de heiligheid van het leven in al zijn stadia. De paus roept de Kerk op tot hulp en ondersteuning voor families die hun oudere gezinsleden verzorgen en ondersteunen. Hij prijst ook gezinnen die zorg dragen voor familieleden met bijzondere noden. Zij getuigen van de waarde van elk mensenleven, door ‘zorg te dragen voor het mysterie van de fragiliteit van het menselijke leven’. ‘Gezinnen die liefdevol de zware beproeving van een kind met bijzondere noden aanvaarden, verdienen een grote bewondering (...) Het gezin dat met een gelovige blik de aanwezigheid van mensen met een handicap aanvaardt, kan de kwaliteit en de waarde van alle leven, met zijn behoeften, rechten en kansen, erkennen en waarborgen.’

“Wat verenigingen en gezinsbewegingen zowel op geestelijk als maatschappelijk vlak, doen voor senioren is zeer te waarderen (...) Het waarderen van de laatste levensfase is vandaag des te noodzakelijker aangezien men met alle middelen de dood probeert te verbannen”. (AL 49)

Jezus toonde voortdurend zorg en medeleven voor families tijdens zijn leven op aarde. Zijn Evangelie van het Gezin was geen reeks van abstracte ideeën maar eerder een concrete bron van troost en gezelschap voor iedere familie, vooral voor zij die moeilijkheden ondervinden. Enkele voorbeelden:

- Hij verleende hulp aan een koppel op hun huwelijksdag in het verhaal van de Bruiloft van Kana (Joh 2, 1-12).
- Hij bezocht Petrus' schoonmoeder die ziek was (Mt 8,14-15; Mc 1,30-31; Lc 4,38-39).
- Hij toonde sympathie toen hij hoorde van de doden in de huize van Lazarus en Jairus (Mc 5,21-43; Mt 9,18-26; Lc 8,40-56).
- Hij beantwoordde de jammerklachten van de weduwe in Naïn wiens zoon gestorven was (Lc 7,11-17).
- Hij hoorde de smeekbedes van de vader van het kind met epilepsie (Mc 9,14-29).

“Het verbond van liefde en trouw, waarvan de heilige Familie van Nazareth leeft, werpt een licht op het fundament dat aan ieder gezin vorm geeft, en stelt het in staat om beter de wederwaardigheden van het leven en de geschiedenis onder ogen te zien. Steunend op dit fundament kan ieder gezin ondanks zijn zwakheid een lichtpunt worden in het duister van de wereld”. (AL 66)

Jezus bevestigde ook de onverbreekelijkheid van het huwelijk. Hij zei: “Dus, wat God heeft verbonden, moet de mens niet scheiden” (Mt 19,6). Jezus predikte echter altijd een Evangelie van barmhartigheid en niemand viel buiten Zijn liefde. Paus Franciscus verzoekt dat de Kerk vandaag alle gezinnen zou vergezellen en bijstaan zoals Jezus heeft gedaan, inclusief degenen wiens huwelijk gebroken is en zij die in een verbintenis hebben afgesloten die de Kerk niet als geldig beschouwt.

Te midden van het jachtige tempo van het leven van vandaag is de deugd van tederheid belangrijk in het gezinsleven. Het beeld van een kind dat slaapt in de armen van zijn moeder nadat het gevoed is, kan gevonden worden in een van de Psalmen als een concreet beeld van de liefde tussen God en zijn volk. Dit is een beeld dat boordevol liefde en tederheid zit. God kijkt de hele tijd naar ons met deze tedere liefde! Op dit moment kijkt God naar deze samenkomst en zijn blik is er een van liefde. Soms kan een blik van liefde in het gezinsleven alles zeggen. Stel je het verschil voor dat een blik van liefde in een gezin kan maken in tegenstelling tot een blik van minachting of verachting of misschien nog erger, een situatie waarin mensen elkanders ogen nooit ontmoeten.

“In dit liefdesperspectief, dat de kern is van de christelijke huwelijks- en gezinservaring, komt er ook nog een andere deugd naar voren, die vaak vergeten wordt in deze tijd van hectische en oppervlakkige relaties: de tederheid” (AL 28).

Er bestaat geen perfecte familie, maar er zijn vele fantastische gezinnen. Gezinnen zijn een uitdagende mozaïek die uit vele verschillende realiteiten bestaan met hun vreugde, hun hoop en hun problemen. Paus Franciscus dringt er op aan dat alle gezinnen, wat hun model of vorm ook mag zijn, omringd worden door Gods liefde. Tezelfdertijd mogen we nooit het besef verliezen dat de grote waarden van het christelijk huwelijk en het christelijke gezin overeenkomen met een verlangen dat deel uitmaakt van het menselijk bestaan.

“Ik dank God voor het feit dat vele gezinnen, die zichzelf zeker niet als volmaakt beschouwen, leven in liefde, hun roeping beleven en met vallen op staan verdergaan. De Synodale reflecties geven geen stereotiep beeld van het ideale gezin, maar een uitdagende collage van heel uiteenlopende werkelijkheden met vreugde, drama en dromen”. (AL 57)

4. Uitwisseling en discussie (20')

- Hoe kan deze visie op het huwelijk vergeleken worden met het beeld van het gezin zoals dat in de moderne media naar voren komt? Waar zitten de verschillen?
- Zijn er verschillen tussen het beeld dat paus Franciscus van God heeft en jouw beeld van God?
- Wat vond je geruststellend in de gesprekken? Wat vond je uitdagend?

5. Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')

- Wat zijn de voornaamste punten die in de gesprekken van vanavond naar voren zijn gekomen en die je wilt onthouden?

6. Slotgebed (5')

God, Gij die altijd zijt
en ons behoedt en draagt,
wees bij ons.

Dat wij uw adem voelen
in woorden die verlichten
en gedachten die bevrijden.

Schenk ons verbondenheid,
een vriendenhand op elke schouder.

Doe ons gemeenschap zijn
die leven geeft,
die warmte biedt en dorstigen laaft.

Dat wij de echte vragen niet ontwijken
en geloviger worden
door en met elkaar.

Gij die ons roept
en Jezus aanreikt als de Weg,
de Bron die diepe dorst kan lessen,
het Oog dat ziet en leven doet.
Doe ons leven zoals Hij
vandaag en alle dagen van ons leven.
Amen

7. Afsluiten met een drankje en gezellig samen zijn

8. Samenvatting

God is Vader, Zoon en Heilige Geest. We noemen dit verbond tussen Vader, Zoon en Heilige Geest de Heilige Drievuldigheid. God is een drie-ene God, een liefdesgemeenschap. We zijn geschapen naar het beeld van God en zijn daarom voorbestemd om relaties te hebben, om lief te hebben en bemind te worden. God houdt onvoorwaardelijk van ieder van ons. Gods blik van liefde is steeds op ons gericht.

Iedereen behoort tot een gezin, of het nu als zus, broer, echtgenoot, grootouder, zoon, dochter of ouder is. In *Amoris Laetitia* betreft paus Franciscus iedereen in hun verschillende rollen. Zij delen allen in de liefde van het gezin. De paus pikt er echter de ouders en hun kinderen uit en beschouwt hen van vitaal belang voor de toekomst van de wereld en die van de kerk.

Hij bevestigt de waarde van het sacramentele huwelijk. Een man en een vrouw die zich toevertrouwen aan een permanente, exclusieve, levenslange relatie van liefde en openstaan voor de gave van nieuw leven in hun kinderen, zijn een icoon van Gods onuitputtelijke liefde voor ieder van ons.

In het sacrament van het huwelijk ontvangt een koppel de genade om hen te ondersteunen in hun levenslange verbintenis.

Het ideaal van duurzaamheid en exclusiviteit is tegendraads in een wereld die materiële zaken hoog in het vaandel draagt en waarin mensen snel van één aandachtspunt naar een ander gaan.

Terwijl er een christelijk ideaal is, is er niet zoiets als de perfecte familie, maar een interessante collage van verschillende realiteiten. Wat hun model of vorm ook mag zijn, alle families zijn omringd door Gods liefde.

Gods liefde en barmhartigheid omringen iedereen, waar zij ook zijn en wat zij ook hebben gedaan. Paus Franciscus roept ons op om de hand te reiken aan alle families met zorg, mededogen en steun.

Er zijn vele verhalen in de Evangelies die vertellen hoe Jezus de hand uitstak naar gezinnen, en vooral naar gezinnen in nood: de bruiloft in Kana, Petrus' schoonmoeder, de weduwe in Naïn, de vader van het kind met epilepsie. Niemand viel buiten Jezus' liefde en barmhartigheid.

Paus Franciscus roept families op om de vreugde van tederheid te koesteren door elkaar behandelen met de zachtheid waarmee Jezus omging met de mensen om hem heen.

Gezinnen zijn een geschenk voor de Kerk die een familie van families is.

A. Focus op verloofden en jong gehuwden

Gods droom voor de liefde

1. Welkom en gebed (5')

-
- a. Verwelkoming
 - b. Gebed van de wereldgezinsdagen (zie p. 8)
 - c. Inleiding en opbouw

Deze catechese richt zich tot verloofden en jong gehuwden en verkent **hoe liefde geleefd en beleefd wordt**. Belangrijkste aandachtspunt is het vierde hoofdstuk van *Amoris Laetitia* dat voor een groot deel is opgebouwd rond **Paulus' Hooglied van de liefde** (1 Kor 13,4-7). In een tweede beweging komen de reflecties van paus Franciscus over dit thema in *Amoris Laetitia* aan bod. Nadien volgt de terugkoppeling in de vorm van een uitwisseling met discussie. De bijeenkomst wordt afgesloten met een korte persoonlijke reflectie, het invullen van het commentaarblad en een slotgebed.

2. Impuls en discussie (20')

De beslissing om te trouwen neem je niet zomaar. Het gaat om liefde en leven, om geluk en toekomst. Als je ervoor kiest om met iemand verder door het leven te gaan, hangt daar eigenlijk alles van af. Onze huidige maatschappij lijkt echter ook de liefde te willen commercialiseren. Zo wordt de maand februari met het feest van Sint Valentijn beschouwd als de liefdesmaand. Etalages zijn gevuld met liefdesgadgets in allerlei vormen en maten. Mensen worden geacht extra aandacht te geven aan hun partner. Wat is de waarde van de liefde in dit alles? Welke beeld wordt er gecreëerd van de liefde? **Hoe staan wij vandaag tegenover liefde, trouw, duurzaamheid en engagement?** En heeft dit gevolgen voor **de keuze voor een (christelijk) huwelijk of samenwonen?** Het aantal (christelijke) huwelijken is de afgelopen decennia namelijk afgenomen en heel wat huwelijken lopen tegenwoordig uit op een echtscheiding.

Werkvorm 1: Wat is liefde?

- Materiaal: Cartoons (<http://bit.ly/2DPgRIU>) over liefde, relatie, huwelijk en echtscheiding
- Verwerkingsvragen
 - Welk beeld geven de cartoons over liefde en relaties? Klopt dit?
 - Hoe staan mensen van vandaag tegenover trouw, duurzaamheid en engagement? Geven de cartoons hier een juiste voorstelling van?

Werkvorm 2: Wat is liefde?

- Materiaal: Stellingen (<http://bit.ly/2C0lBUa>) rond huwelijk en ongehuwd samenwonen
- Verwerkingsvragen
 - Met welke stellingen ben je akkoord, niet akkoord of gedeeltelijk akkoord?
 - Waarom kom je tot deze keuze?

Werkvorm 3: Wat is liefde?

- Materiaal: Stellingen (<http://bit.ly/2peya96>) rond liefde, relaties en trouw
- Verwerkingsvragen
 - Met welke stellingen ben je akkoord, niet akkoord of gedeeltelijk akkoord?
 - Waarom kom je tot deze keuze?

3. Input van paus Franciscus en Amoris Laetitia (30')

Paulus draagt in **1 Kor 13,4-7** Jezus' boodschap van liefde over naar de vroege christenen. Deze tekst wordt beschouwd als het **Hooglied van de liefde** en is het vertrekpunt van het vierde hoofdstuk van *Amoris Laetitia*. Paus Franciscus geeft in dit hoofdstuk een uitgebreide toelichting bij de verschillende punten die in deze tekst aan bod komen.

4 De liefde is geduldig en vriendelijk
de liefde is niet afgunstig,
zij praalt niet, zij verbeeldt zich niets.
5 Zij gedraagt zich niet onfatsoenlijk,
zij zoekt zichzelf niet, zij laat zich niet kwaad maken
en rekt het kwade niet aan.
6 Zij verheugt zich niet over onrecht,
maar vindt vreugde in de waarheid.
7 Alles verdraagt zij, alles gelooft zij,
alles hoopt zij, alles verduurt zij.

(1 Kor 13,4-7)

- De liefde wordt in het dagelijkse leven van families gevoed.

Liefde tussen mensen groeit en verandert wanneer mensen groeien en veranderen. Om van een ander te houden op een volwassen manier moeten we een set van interpersoonlijke skills ontwikkelen die ons helpen afwegen wat belangrijk is en wat niet in de manier waarop we handelen als we met anderen omgaan. Wat ons kan helpen om deze skills verder te ontwikkelen, is een reflectie op de leer van Paulus.

“Als we het geduld niet voeden, zullen we altijd excuses vinden om woedend te antwoorden en uiteindelijk zullen we mensen worden die niet kunnen samenwonen, asociaal en onbekwaam om onze driften te beheersen en het gezin zal veranderen in een slagveld”. (AL 92)

- De liefde is geduldig.

Geduld begint te rijpen als we erkennen dat andere mensen ook het recht hebben in deze wereld te leven zoals ze zijn. We mogen niet verwachten dat alles uitdraait zoals wij het idealiter zouden willen, of dat iedereen zou zijn zoals wij zouden willen dat ze zijn. Als we deze houding cultiveren, worden we medelevend en meer klaar om de ander te aanvaarden met zijn verschillen en gebreken. Geduldig zijn betekent niet gauw kwaad worden.

- De liefde is vriendelijk (dienstbaar)

Daden weerklinken harder dan woorden. Vriendelijkheid komt naar boven in de manier waarop we handelen. Vriendelijk zijn betekent altijd bereid zijn anderen te helpen. Zoals Ignatius van Loyola zei: “Liefde moet zich meer uiten in daden dan in woorden”.

“Afgunst is droefheid omdat een ander het goed heeft. Dit toont dat het geluk van de anderen ons niet interesseert, omdat wij uitsluitend gericht zijn op ons eigen welbevinden. Terwijl de liefde ons weghaalt uit onszelf, leidt de afgunst ons naar gerichtheid op onszelf”. (AL 95)

- De liefde is niet afgunstig.

Als we echt van iemand houden, zijn we blij als ze iets goed doen, of als iets echt goeds voor hen gebeurt. Ware liefde waardeert de gaven en prestaties van anderen. Het erkent dat iedereen zijn eigen weg naar geluk heeft, verschillende gaven bezit en voorbestemd is voor een uniek pad in

het leven. Liefde zet ons in beweging om manieren te vinden om degenen te helpen die door de maatschappij opzij geschoven zijn.

- De liefde praat niet.

De liefde daagt een denkwijze uit die de ene persoon op de een of andere manier als superieur beschouwt ten aanzien van een ander. Zij bevordert nederigheid en vermijdt opschepperij over onze eigen prestaties. Mensen die liefhebben zijn minder gericht op zichzelf en meer gericht op anderen.

“De logica van de christelijke liefde is niet deze die zichzelf meer acht dan de andere en die behoefte heeft om hen dit te laten voelen; maar ‘Wie groot wil worden onder jullie, moet jullie dienaar zijn’ (Mt 20,27)”. (AL 98)

- De liefde gedraagt zich niet onfatsoenlijk.

De liefde doet anderen nooit kwaad. Ze is niet beledigend, onbeleefd of hard. Zij vraagt dat we leren hoe we moeten luisteren, hoe we moeten spreken en hoe we onze rust kunnen bewaren. Zij dringt er op aan dat we de vrijheid van andere mensen respecteren. Woorden zijn krachtige instrumenten. We moeten leren om woorden te gebruiken zoals Jezus dat deed, namelijk om te troosten en te bemoedigen, in plaats van te vernederen, te bedroeven of te misprijzen.

“Om zich voor te bereiden op een waarachtige ontmoeting met de ander, is een vriendelijke blik op de ander nodig. Dit is onmogelijk als een ‘pessimisme’ overheerst dat fouten en vergissingen van de ander in de verf zet, misschien om onze eigen complexen te compenseren”. (AL 100)

- De liefde is genereus.

De liefde is meer geïnteresseerd in liefhebben dan in zelf bemind te worden zijn. Paus Franciscus citeert Thomas van Aquino die over moeders spreekt als een voorbeeld van zij die het meest liefhebben, die meer willen liefhebben dan bemind te worden. Liefde vraagt niets in de plaats.

- De liefde laat zich niet kwaad maken.

Soms komen we in de verleiding om te reageren met ongeduld, een gebrek aan begrip, en zelfs woede tegenover anderen, alleen maar omdat zij zijn zoals ze zijn. Zij kunnen ertoe gebracht worden van zichzelf te denken dat ze vervelend zijn, en zelfs waardeloos. Zo is de liefde niet.

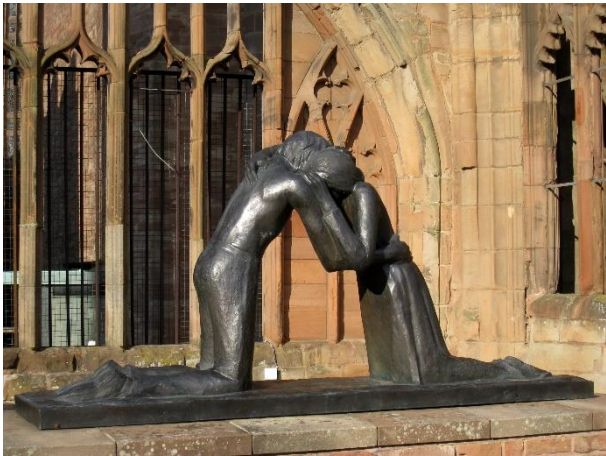
“Als we het kwaad moeten bestrijden, laat het ons dan doen, maar laten we altijd ‘neen’ zeggen tegen het innerlijke geweld”. (AL 104)

- De liefde reageert enkel met verontwaardiging tegen ongerechtigheid.

Het is één ding om een drang tot handelen te voelen uit vijandigheid tegenover de ander, maar een ander ding om er aan toe te geven, zoals Paulus zegt: “Wordt u boos, zondig dan niet. De zon mag over uw boosheid niet ondergaan”(Ef 4,26). Paus Franciscus roept ons op om nooit een dag te beëindigen zonder de vrede in onze familie te herstellen.

- De liefde vergeeft.

Wanneer we beledigd zijn of in de steek zijn gelaten, is vergeving niet gemakkelijk. Het roept op tot opoffering, generositeit en openheid van de kant van de persoon die is beledigd. Vandaag weten we dat we onszelf eerst moeten leren aanvaarden en vergeven om een houding van aanvaarding en vergiffenis te hebben ten aanzien van anderen. Als we blijven zoeken naar de fouten van de anderen, kan dit leiden tot wrok, wat het tegenovergestelde is van vergeving.

“Als we aanvaarden dat de liefde van God onvoorwaardelijk is, dat de tederheid van de Vader te kopen, noch te betalen is, dan kunnen we doorheen alles liefhebben, anderen vergeven, zelfs als men onrecht bedreven heeft tegenover ons.” (AL 108).

- De liefde verheugt zich met anderen.

Wanneer iets goed gebeurt met een persoon in een gezin zou men moeten weten dat de anderen er zullen zijn om dit te vieren. Om zich met anderen te kunnen verheugen, moeten we leren om ons te concentreren op hun waardigheid en hun capaciteiten, en hun goede werken waarderen, in plaats van ons te richten op hun zwakheden. Het is altijd belangrijk om te onthouden dat niemand van ons perfect is, dat we allemaal onze goede en zwakke punten hebben. Als we er niet

in slagen om te leren hoe we ons moeten verheugen in het welzijn van anderen, veroordelen we onszelf tot een vreugdeloos bestaan.

“Als we onze bekwaamheid om ons te verheugen in het welzijn van de ander niet voeden en vooral als we ons concentreren op onze eigen behoeften, veroordelen wij ons tot een leven met weinig vreugde, zoals Jezus het heeft gezegd: ‘Het is zaliger te geven dan te ontvangen (Hnd 20,35)’”. (AL 110)

- De liefde (ver)draagt alles.

De liefde roept ons op om goed te spreken over anderen. Dit betekent niet dat we blind moeten zijn voor de fouten van anderen, maar dat we hun fouten en zwakheden in een bredere context zien in het besef dat we allemaal een complexe mengeling zijn van licht en schaduwen. Als we geloven dat liefde niet perfect hoeft te zijn om echt te zijn, dan kunnen we waarderen dat de andere persoon ons zo goed als mogelijk liefheeft.

“Daarom zal de partner, als ik te veel vraag, mij dat op één of andere manier laten weten, omdat de ander niet zal aanvaarden om de rol te spelen van een goddelijk wezen of om in dienst te staan van al mijn behoeften. De liefde gaat samen met onvolmaaktheid”. (AL 113)

- De liefde gelooft alles.

In deze context betekent ‘geloof’ vertrouwen. De liefde vertrouwt, wat betekent dat zij zichzelf bevrijdt en niet probeert te domineren, te bezitten of te controleren. Deze vrijheid bevordert onafhankelijkheid en openheid naar de wereld rondom ons. Het stelt mensen in staat om openlijk met elkaar te delen, in plaats van geheimzinnig te zijn uit angst voor veroordeling of achterdocht. Het vermijdt bedrog, valsheid en leugens. Het laat ieder gezinslid en elke partner in een huwelijk toe om zowel hun eigen aparte interesses en betrokkenheid, als hun relaties met elkaar te ontwikkelen.

“Liefde schenkt vertrouwen, beschermt de vrijheid, doet afstand ervan alles te controleren, te bezitten, te beheersen”. (AL 115)

- De liefde hoopt alles.

De liefde hoopt op een betere toekomst. Alles en iedereen, inclusief mensen, kunnen veranderen. Zelfs als de transformatie niet in deze wereld plaatsvindt, leeft de christen in de hoop van eeuwig leven en hoopt hij dat Gods droom voor de mensheid gerealiseerd zal worden in het volgende leven.

- De liefde verduurt alles.

De liefde is bereid om moeilijkheden te doorstaan en vastberaden te staan en, indien nodig, uitdagingen het hoofd te bieden. Zij geeft nooit op, zelfs niet in het donkerste uur. Er zijn hiervan buitengewone voorbeelden in situaties waarin, ondanks hun moeilijkheden, koppels voor elkaar blijven zorgen. Families hebben te maken met de meest verschrikkelijke situaties van pijn, ziekte, financiële problemen in een geest van wederzijdse steun en liefde.

“Het christelijk ideaal, vooral in het gezin, is een liefde ondanks alles”. (AL 119).

4. *Uitwisseling en discussie (20')*

- Welke van de 12 kenmerken van de liefde spreekt/spreken je aan? Welke niet?
- Welk van deze 12 kenmerken is het moeilijkst? Waarom?
- Op welke manieren heb je de liefde al mogen ervaren?

5. *Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')*

- Wat zijn de voornaamste punten die in de gesprekken van vanavond naar voren zijn gekomen en die je wilt onthouden?

6. *Slotgebed (5')*

Kristin Verellen verloor haar partner Johan Van Steen in de aanslag in het metrostation Maalbeek op 22 maart 2016. Ze las onderstaande tekst voor tijdens de herdenkingsmomenten in Maalbeek en aan de Beurs.

22 maart

Dit is ook m'n verjaardag

Op eerste gezicht is er niets te vieren

En toch viert de liefde

De liefde

Het broze en onbreekbare lijntje dat ons verbindt met onze geliefden tot over de dood

De liefde die me nog dagelijks doet breken... in tranen

De liefde die me toch weer doet opstaan, met meer kracht dan er in dit lijf is

De liefde die ons uit onze schuilplaatsen doet komen om ons verdriet en hoop met elkaar te delen

De liefde die maakt dat we in elkaars ogen kunnen kijken en daar naast de ander ook onszelf zien

De liefde die maakt dat we elkaar kunnen ontmoeten over de verschillen heen

De liefde die maakt dat we gewoon ons zelf kunnen zijn, en zo ook de andere anders laten zijn.

Want zonder verschil geen echte ontmoeting. En zonder ontmoeting geen liefde.

De liefde ook die ons uit onze huizen doet komen om samen te komen in cirkels
 Cirkels waarin we luisteren naar ons hart en onze stem laten horen
 Cirkels waarin we onszelf terugvinden in contact met elkaar en met de stilte in ons en rondom ons
 Cirkels waarin we ons herinneren dat samenzijn er is om ons te helen en niet om ons kapot te maken

We zijn geboren verbonden met de andere. In het begin zelfs één met onze moeder.
 Het leven leert ons eerst autonoom te worden, en dan te leven in verbondenheid met elkaar.
 Soms lijkt het dat we beide zaken kwijt zijn. Dat we terug hebben te leren onze autonomie te herwinnen en in verbondenheid de weg van ons leven te gaan.
 Zodat het afscheid op het einde ons niet scheidt.
 Zodat er in de zucht tussen geboorte en dood, een beetje liefde kan zijn en mag blijven.
 Als we niet de keuze hadden over waar en hoe we op deze wereld zijn gekomen, dan hebben we alvast de keuze over hoe we onze weg naar het einde maken en welke herinnering we achterlaten bij de anderen.
 Ja, we hebben de keuze.
 Ik nodig jullie uit om elkaar en jezelf te ontmoeten in één van de komende verbindende Cirkels van *We have the choice*.

7. Afsluiten met een drankje en gezellig samenzijn

8. Samenvatting

Paus Franciscus wil ons helpen om de christelijke boodschap over liefde te begrijpen. Hij put uit Paulus' leer over de liefde in diens eerste brief aan de christenen van Korinthe.

De liefde groeit en verandert in gezinnen, juist zoals mensen groeien en veranderen. Liefde moet niet perfect zijn om echt te zijn. Maar we kunnen leren om in relatie te staan op manieren die de liefde helpen groeien.

De liefde is geduldig. We mogen niet verwachten dat alles zal uitdraaien zoals wij het willen. Geduldig zijn is niet gauw kwaad worden.

De liefde is vriendelijk: Liefde is meer dan een gevoel. Het gaat over hoe we handelen, en vooral over hoe we anderen behandelen. Als iemand iets doet voor een ander uit liefde verwacht men niet terugbetaald te worden.

De liefde is niet jaloers: Liefde hecht waarde aan de verworvenheden van anderen. "Zij bevrijdt ons van de bittere smaak van de afgunst". (AL 95)

De liefde praat niet: Liefde verhindert ons om onszelf te zien als verheven aan een ander.

De liefde gedraagt zich niet onfatsoenlijk: Liefde dwingt ons om woorden te gebruiken zoals Jezus deed, om te troosten en te bemoedigen, in plaats van te minachten, te bedroeven of minachting te tonen.

De liefde is genereus: Liefde vraagt niets in ruil.

De liefde is niet prikkelbaar: Liefde reageert niet ongevoelig op de fouten en falen van anderen. Deze manier van handelen veroorzaakt pijn en vervreemding. Paus Franciscus dringt er op aan dat we nooit een dag laten eindigen zonder vrede in onze families.

De liefde vergeeft: Als we gekwetst zijn, is vergeving niet gemakkelijk. De liefde roept ons op om de zwakheden van andere mensen te begrijpen wetende dat ook wij onze zwakheden hebben.

De liefde (ver)draagt alles: Paus Franciscus dringt erop aan dat mensen goed leren spreken over elkaar, in plaats van op andermans fouten en zwakheden te wijzen.

De liefde gelooft alles: Als wij iemand liefhebben, moeten we hem of haar vertrouwen. Als iemand weet dat hij of zij vertrouwd en gewaardeerd wordt, dan kunnen ze zich openen en niets verbergen. Dit leidt tot een wederzijdse groei en openlijk delen in een relatie.

De liefde verduurt alles: Het christelijk ideaal van de liefde is een liefde die nooit opgeeft.

B. Focus op gezinnen

Gehuwde liefde op weg naar volwassenheid

1. Welkom en gebed (5')

-
- a. Verwelkoming
 - b. Gebed van de wereldgezinsdagen (zie p. 8)
 - c. Inleiding en opbouw

Deze catechese richt zich op gezinnen en verkent enerzijds **hoe liefde geleefd en beleefd wordt in een gezinscontext** en anderzijds **hoe liefde kan blijven groeien en bloeien**. Een gelukkig gezin zijn is nog steeds de droom van heel veel mensen. Eerst gaan we na wat paus Franciscus zegt over de seksuele liefde tussen een liefhebbend koppel in *Amoris Laetitia*. Vervolgens bekijken we de relaties tussen ouders en hun kinderen en gaan we dieper in op wat paus Franciscus zegt aan ouders, grootouders en andere betekenisvolle volwassenen in het leven van kinderen. Nadien volgt de terugkoppeling in de vorm van een uitwisseling met discussie. De bijeenkomst wordt afgesloten met een korte persoonlijke reflectie, het invullen van het commentaarblad en een slotgebed.

2. Impuls en discussie (20')

“**Het perfect gezin bestaat niet.** Maar dat staat familiaal geluk niet in de weg. Godzijdank”, aldus gezinsexperte Katie Velghe. Zij beschouwt het gezin als de proeftuin voor goddelijke liefde. Een wonderrecept voor familiaal geluk is er niet, maar goede wil, een stevige portie vergevingsgezindheid en een scheut inspiratie blijken cruciale ingrediënten. Ook de wisselwerking met de samenleving is belangrijk. Paus Franciscus verwijst in *Amoris Laetitia* naar **het gezin als een kostbaar goed voor onze samenleving dat beschermd en verdedigd moet worden**. De liefde wordt op verschillende manieren geleefd en beleefd in gezinnen vandaag. Een voorbeeld is het gezin de Bakker uit Zoersel. Nadat Hild en Marcel drie eigen kinderen op de wereld hadden gezet, groeide hun verlangen om kinderen op te voeden die weinig kansen krijgen. Intussen hebben ze veertien kinderen geadopteerd, waarvan de meesten met een fysieke of verstandelijke handicap.

Werkvorm: “Elk kind heeft recht op liefde”

- Materiaal: YouTube-filmpje (<http://bit.ly/2kXxKyA>)
- Verwerkingsvragen
 - Wat roept deze video bij je op?
 - Hoe vertalen Hild en Marcel de liefde in hun gezin?
 - Hoe drukken Hild en Marcel hun openheid voor nieuw leven uit?

3. *Input van paus Franciscus en Amoris Laetitia (30')*

De echtelijke liefde tussen een echtgenoot en zijn vrouw is volgens paus Franciscus de grootste vorm van vriendschap. Zij bezit alle kenmerken van een goede vriendschap: bezorgdheid voor de ander, wederkerigheid, intimiteit, warmte, trouw en stabiliteit. In een huwelijk verbindt een paar zich ertoe om hun hele leven te delen en vorm te geven in een onlosmakelijke en exclusieve verbintenis. Paus Franciscus zegt dat “we op geen enkele manier de erotische dimensie van de liefde als een toelaatbaar kwaad of als een te verdragen last voor het welzijn van het gezin beschouwen”. (AL 152) Zij moet eerder beschouwd worden als een goddelijk geschenk dat de ontmoeting tussen echtgenoten mooier maakt.

“Seksualiteit staat onafscheidelijk in dienst van deze echtelijke vriendschap omdat ze erop gericht is de ander leven in overvloed te schenken”. (AL 156)

Paus Franciscus dringt er bij koppels op aan om de heiligheid van elkaar als persoon te waarderen, zonder de behoefte te voelen om te bezitten. Hij waarschuwt voor de consumenistische mentaliteit die wil verwerven, bezitten of verbruiken, een mentaliteit die geen tijd heeft om schoonheid te appreciëren en naar waarde te schatten, maar in plaats daarvan op genot focust.

“Tederheid echter is een uiting van deze liefde die zich bevrijdt van het egoïstische bezitsverlangen. Zij brengt ons ertoe om als het ware tegenover een persoon te zitten met een onmetelijk respect en met een zekere vrees om hem geen kwaad te berokkenen of om hem zijn vrijheid niet te ontnemen”. (AL 127)

Openheid voor nieuw leven vormt de kern van wat het betekent een christelijke familie te zijn. Een echtpaar dat een kind het leven geeft, is een levend beeld van God die alle leven heeft geschapen en onderhoudt. De liefde van een koppel dat open staat voor nieuw leven is nooit alleen maar gericht op henzelf, maar is open voor de ander. Dit is een teken van echte liefde die altijd openstaat voor anderen.

“Van bij de start verwerpt de liefde elke neiging om zich in zichzelf op te sluiten en ze opent zich voor een vruchtbaarheid die zich uitstrekt ver voorbij haar eigen bestaan”. (AL 80)

Het huwelijk is echter niet alleen ingesteld voor voortplanting, maar ook opdat wederzijdse liefde uitgedrukt mag worden in de context van een toegewijde relatie en daardoor zou groeien en volwassen worden.

“Bovendien is het huwelijk een vriendschap die de kenmerken van de passie in zich draagt, weliswaar voortdurend gericht naar een altijd hechtere en intensere vereniging”. (AL 125)

Het huwelijk wordt gekenmerkt door wederzijds respect, vrijheid en tederheid, en is exclusief, trouw en open voor nieuw leven.

Ouders brengen hun kinderen naar de doop waar zij de gave van het geloof ontvangen. Geloof is een Godsgeschenk. Door ouders kan God de gave van het geloof laten groeien en ontwikkelen. Met hulp, bemoediging en zorg kan het zaad dat is geplant in het sacrament bloeien. We bezitten de gave van geloof niet. Het is ons toevertrouwd om te koesteren en er zorg voor te dragen.

“Kinderen opvoeden betekent ook stapsgewijs het geloof doorgeven. Dit wordt bemoeilijkt door de huidige levensstijl, de arbeidsuren en de complexiteit van de hedendaagse wereld, waar velen een hectisch tempo handhaven alleen al om te kunnen overleven. Maar toch moet het gezin de plaats blijven waar men de betekenis en de schoonheid van het geloof bijbrengt, en waar men leert bidden en de naaste dienen”. (AL 287)

Ouders zijn de eerste en belangrijkste opvoeders van hun kinderen. Het belangrijkste dat ouders hun kinderen leren, gaat over de liefde. Kinderen leren wat liefde is wanneer zij erkennen dat ze geliefd zijn door hun ouders. Kinderen zien liefde in actie wanneer zij ervaren dat hun ouders de liefde voor elkaar en voor hun kinderen uitdrukken. De liefde van hun ouders voor elkaar is het beste voorbeeld van hoe Gods liefde is. De wederzijdse liefde tussen de ouders is even belangrijk voor kinderen als de individuele liefde van elke ouder voor hen. Waar, om welke reden dan ook, een kind bij één ouder woont, is de ervaring van de liefde van die ouder het beste voorbeeld voor het kind van hoe Gods liefde is. Paus Franciscus herinnert ons ook aan het vitale belang van de bredere familiekring in het omringen van kinderen met de ervaring van liefde.

“Ieder kind heeft het recht op het ontvangen van de liefde van een moeder en een vader. Beiden zijn noodzakelijke voor een totale en harmonieuze ontwikkeling (...) Het gaat niet alleen over de individuele liefde van een vader en een moeder, maar ook hun wederzijdse liefde, die ervaren wordt als bron van het eigen bestaan, als veilig nest en fundament van het gezin”. (AL 172)

Een kind leert vertrouwen wanneer ze weten dat ze op hun ouders kunnen vertrouwen en dat hun ouders altijd van hen zullen houden, ongeacht hun fouten of tekortkomingen. Als een kind een

reden heeft om hieraan te twijfelen, veroorzaakt dat pijn en veel emotionele problemen die de weg naar volwassenheid erg moeilijk maken. Kinderen zullen het ook moeilijk vinden om anderen in de toekomst te vertrouwen, inclusief God.

Volwassenen geven hun geloof door aan hun kinderen op allerlei intentionele en niet intentionele manieren. Als kinderen respect ervaren, zorg voor de ander, vrijgevigheid en medelijden in actie, leren ze hoe ze respectvol, genereus en mededogend tegenover anderen kunnen zijn. Aan de andere kant, als ze woede, wrok, afwijzing, jaloezie of geweld in actie ervaren, leren ze hoe ze gemeen, grof en ongeduldig tegenover anderen kunnen zijn.

Het is belangrijk om kinderen te oefenen om hun wandaden te erkennen en om vergeving te vragen. Kinderen die liefdevol gecorrigeerd worden, voelen dat er van hen gehouden wordt. Jonge kinderen zijn vaak geneigd tot zelfgerichtheid, omdat ze de grote wereld nog niet ervaren hebben.

Ze hebben hulp nodig om te beseffen dat er andere mensen in hun wereld zijn die ook behoeften hebben waaraan moet worden voldaan. Kinderen opleiden om goede keuzes te maken op een manier die hen in staat stelt te weten wat ze moeten doen en wat ze moeten vermijden als ze niet langer de praktische begeleiding van hun ouders hebben, is niet eenvoudig. Het gaat er niet alleen om op een intellectueel niveau te weten wat 'goed' en 'fout' is, maar om een 'diep' gevoel te hebben van wat goed is en een verlangen om dat te laten gebeuren.

“Het gezin is de eerste leeromgeving voor menselijke waarden. Het is de plaats waar men een juist gebruik van vrijheid aanleert. Bepaalde neigingen worden ontwikkeld tijdens de kindertijd en ze raken zo diep verankerd in de persoon dat ze een leven lang meegaan, ofwel als een aantrekkingskracht tot een bepaalde waarde, ofwel als een spontane afkeer voor bepaalde gedragingen”. (AL 274)

“We moeten ertoe komen dat het goede, zoals ons verstand het begrijpt, zich in ons wezen blijvend vestigt als een diepe affectieve neiging, als een dorst die belangrijker is dan alle andere bekoringen en die ons brengt tot het inzicht dat wat we objectief als goed beschouwen, ook goed is ‘voor ons’ hier en nu”. (AL 265)

In een tijdperk waarin seks wordt gebagatelliseerd, is goed aangepaste seksuele voorlichting erg belangrijk. Deze vorming moet worden gezien in de context van onderwijs voor liefde en wederzijdse zelfgave. Jongeren hebben hulp nodig om zich te realiseren dat ze gebombardeerd worden door boodschappen die niet bevorderlijk zijn voor hun groei naar volwassenheid. Ze moeten geholpen worden om positieve invloeden op te sporen en te herkennen en om diegenen te mijden die hun capaciteit voor echte liefde verlammen. De belangrijkste rol in dit alles is de rol van ouders.

“Seksuele opvoeding veronderstelt ook respect en waardering voor het verschil dat jongeren de weg wijst naar het overstijgen van de beslotenheid en het zich openstellen voor de aanvaarding van de ander (...) Alleen door de vrees voor het verschil los te laten kan men zich uiteindelijk bevrijden van egocentrisme en narcisme”. (AL 285)

4. *Uitwisseling en discussie (20')*

- Wat heeft je geraakt in deze woorden en gedachten van paus Franciscus? Hoe hebben ze betrekking op jouw leven?
- Hoe verbind je het filmpje over het gezin De Bakker met de input van de paus over de openheid voor nieuw leven?
- “Ouders zijn de voornaamste geloofsopvoeders”. Wat is jouw mening hierover?

5. *Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')*

- Wat zijn de voornaamste punten die in de gesprekken van vanavond naar voren zijn gekomen en die je wilt onthouden?

6. *Slotgebed (5')*

Mensen leven samen, dag na dag,
en maken voor elkaar de wereld,
hun wereld.

Een wereld die bestaat uit kleine dingen,
opstaan en slapen gaan,
opruimen en gezellig aan tafel zitten,
verdrietig zijn en kwaad wegllopen,
wakker liggen als er iets fout loopt,
op tijd en stond feesten en plezier maken.
Het gezin is de plaats waar mensen elkaar
echt ontmoeten.

Ontmoeten

is een stap durven zetten,

je nare gezicht tonen,

je vrees, je onzekerheid opzij schuiven

en je vertrouwen aan iemand schenken.

Ontmoeten

is nooit - veroordelen

en nog minder beslag leggen op iemand.

Ontmoeten is luisteren,

voortdurend stil worden.

Ontmoeten geeft nieuwe horizonten aan je leven.

Waar mensen echt in elkaar geloven, wordt veel mogelijk.

7. Afsluiten met een drankje en gezellig samenzijn

8. Samenvatting

Gehuwde liefde komt tot uitdrukking in diepe vriendschap en erotische liefde, waardoor liefde tussen een paar kan groeien en volwassen worden. Deze liefde wordt gekenmerkt door exclusiviteit, levenslange toewijding en openheid voor de gave van nieuw leven bij kinderen.

Paus Franciscus zegt dat in het huwelijk erotische liefde op zich goed is, en wanneer ze tot uitdrukking wordt gebracht met wederzijds respect en in een besef van de heiligheid van elke persoon, maakt ze het de liefde mogelijk om een paar te verdiepen en te sterken in hun vriendschap en toewijding.

Openheid voor nieuw leven vormt de kern van wat het betekent om een christelijk gezin te zijn. Liefde is nooit zelfgericht, maar staat altijd open voor anderen. Een echtpaar dat een kind baart, is een levende icoon van God, de Schepper van al het leven.

Het huwelijk werd niet alleen gemaakt voor voortplanting, maar opdat echtelijke liefde tot uitdrukking kon gebracht worden in de context van een geëngageerde relatie en dat liefde en wederzijds respect en begrip hierdoor zouden groeien en bloeien.

Kinderen ontvangen de gave van het geloof in de doop en de ouders zijn de eerste en belangrijkste mensen die het geloof van hun kinderen helpen groeien en zich ontwikkelen. Anderen, zoals zij die lesgeven op katholieke scholen, priesters en anderen die in de parochie dienen, helpen ouders in deze rol.

Kinderen leren eerst van hun ouders wat het betekent om lief te hebben en bemind te worden en zijn zo in staat om volwassen te worden en in liefde en vertrouwen anderen en God te bereiken.

Ouders geven geloof niet alleen door wat ze zeggen, maar door wat ze doen, het soort mensen dat ze zijn en de waarden waarvan zij leven.

Het is vooral belangrijk, wanneer seks wordt gebagatelliseerd, dat kinderen een seksuele voorlichting krijgen die aangepast is aan hun leeftijd en levensfase zodat ze de negatieve en positieve berichten die jongeren vandaag bombarderen kunnen herkennen.

A. Focus op verloofden en jong gehuwden

Menselijke broosheid, barmhartigheid en de vreugde van het gezin

1. Welkom en gebed (5')

-
- a. Verwelkoming
 - b. Gebed van de wereldgezinsdagen (zie p. 8)
 - c. Inleiding en opbouw

Deze catechese behandelt **de kloof** die er voor ons allemaal is **tussen het ideaal en de realiteit van onze familie-ervaringen**. Niemand van ons is perfect, hoewel we allemaal opgenomen zijn in Gods liefde en barmhartigheid. De catechese bestaat uit twee delen. We kijken eerst naar de uitdagingen die paus Franciscus ons stelt om Gods inclusieve liefde en barmhartigheid daadwerkelijk te reflecteren. Vervolgens gaan we na wat paus Franciscus zegt over het belang om pasgetrouwde koppels en koppels die gaan huwen te begeleiden.

2. Impuls en discussie (20')

Lange tijd heeft men het gezin beschouwd als de **hoeksteen van de maatschappij**. De laatste decennia hebben er echter heel wat verschuivingen plaatsgevonden op het vlak van gezin, relaties en seksualiteit. Onze tijd kent verder een brede waaier aan samenlevingsvormen. Daarnaast is er een groeiende spanning tussen het traditionele ideaal van een christelijk huwelijk als basis voor een gezin, en de nieuwe maatschappelijke tendensen die een egalisering van verschillende samenlevingsvormen beogen. Wat is dan de waarde en de betekenis van het gezin?

Werkvorm: "Familie. 6 miljard mensen"

- Mensen van over de hele wereld leggen uit wat familie voor hen betekent.
- Materiaal: (fragmenten uit) Vimeo-filmpje (<http://bit.ly/2pg88T2>)
- Verwerkingsvragen
 - Wat roept deze video bij je op?
 - Wat vertellen deze verhalen jou over familie en gezin?
 - Waarin kan je je herkennen en waarin niet?
 - Zijn er veel (culturele) verschillen tussen gezinnen en families?

3. Input van paus Franciscus en *Amoris Laetitia* (30')

I. De praktijk van Gods barmhartigheid

Paus Franciscus benadrukt in *Amoris Laetitia* dat Gods barmhartigheid en mededogen er voor iedereen is, ongeacht hun burgerlijke status, geslacht, kleur, leeftijd of sociale status. Jezus toonde zorg en genade voor iedereen, vooral voor hen die zich in de marge van de samenleving bevonden zelfs als zij in hun levensstijl niet toonden dat zij geloofden in zijn leer of zijn waarden aanvaardden. We worden aangespoord om vandaag met dezelfde zorg en mededogen te communiceren met alle families, of ze nu wel of niet de idealen van Jezus' leer delen.

“Ook als de Kerk voortdurend oproept tot volmaaktheid en uitnodigt tot een meer volkomen antwoord aan God, moet de Kerk de meest kwetsbare van haar kinderen, die de sporen van gekwetste en verloren liefde dragen, met aandacht en toewijding begeleiden door hen het vertrouwen en de hoop terug te geven, zoals het licht van een vuurtoren in de haven of van een toorts die in het midden van een menigte omhooggehouden wordt, om hen die de weg verloren zijn geraakt of zich in volle storm bevinden te verlichten”. (AL 291)

Paus Franciscus moedigt ons aan te erkennen dat het goede aanwezig is, zelfs in onvolmaakte situaties. Gezinseenheden die zich niet lijken te conformeren aan het ideaal kunnen tegelijkertijd plaatsen van liefde, zorg voor de anderen en dienstbaarheid aan de gemeenschappen waarin ze leven en werken zijn. De kerk bevestigt het huwelijksideaal als een toegewijde, permanente vereniging tussen een man en een vrouw die openstaat voor nieuw leven. De kerk moet echter ook gezinnen ondersteunen die niet overeenkomen met dit ideaal. “De zending van de kerk lijkt vaak op die van een veldhospitaal”. (AL 291)

Oordelen kunnen, als ze gemaakt zijn buiten een specifieke gezinssituatie, in de val lopen van geen rekening te houden met alle complexiteiten waar een buitenstaander zich eenvoudigweg niet volledig van bewust kan zijn. Mensen kunnen ook zeer overstuurd zijn vanwege hun situatie. Daarop reageren op een manier die nog meer leed veroorzaakt, is niet de christelijke manier.

De keuze voor een burgerlijk huwelijk of samenwonen is vaak niet gemotiveerd door vooroordelen of weerstand tegen de sacramentele verbinding, maar gewoon door culturele of andere praktische problemen. De keuze om ‘samen te leven’ is vaak gemaakt vanwege een weerstand tegen iets institutioneels of kan te wijten zijn aan praktische situaties zoals de kosten van de huwelijksviering of het ontbreken van huisvesting of een vaste, goed betaalde baan. In dergelijke omstandigheden worden

we uitgedaagd om zulke koppels te verwelkomen net zoals Jezus de Samaritaanse vrouw bij de bron verwelkomde. Hij richtte zich tot haar verlangen naar ware liefde om haar op die manier te bevrijden van de duisternis in haar leven en haar tot volle vreugde te brengen van het evangelie.

“Twee denkwijzen lopen doorheen heel de kerkgeschiedenis: uitsluiten en opnieuw integreren (...). Sinds het concilie van Jeruzalem is de weg van de Kerk altijd deze van Jezus: barmhartigheid en integratie (...), niemand voorgoed veroordelen en Gods barmhartigheid uitstorten over allen die er met een oprecht hart om vragen. (... Want) de echte naastenliefde is altijd onverdiend, onvoorwaardelijk en gratis!” (AL 296)

We kunnen iedereen helpen om zijn of haar goede manier te vinden om deel te nemen aan het leven van de kerk en om de onvoorwaardelijke genade van God te ervaren, zoals Jezus die aan de mensen om hem heen liet zien. De kracht van de Heilige Geest om mensen te beïnvloeden onder alle omstandigheden is gigantisch als we geschikte communicatiekanalen vinden en kunnen openhouden. In situaties waarin mensen, door hun woorden of acties, iets anders voorstellen dan wat de kerk leert, stelt paus Franciscus voor om hen de mogelijkheid te bieden om in contact te komen met de waarden van het evangelie door deelname aan gebedsbijeenkomsten, liefdadigheids- of sociale initiatieven. Maar hij staat erop dat de deur altijd wordt opgehouden. Paus Franciscus heeft het over de complexiteit om de ‘zondigheid’ van een situatie te beoordelen. Als het gaat om de vraag van morele verantwoordelijkheid moeten we altijd rekening houden met de affectieve onvolwassenheid van een persoon, of andere psychologische of sociale factoren die morele aansprakelijkheid verminderen of tot een minimum reduceren. Hij citeert de Catechismus van de Katholieke Kerk die een aantal omstandigheden vermeldt die de morele verantwoordelijkheid kunnen verminderen.

“De toerekenbaarheid van en de verantwoordelijkheid voor een daad kunnen verminderd of zelfs opgeheven worden door onwetendheid, onoplettendheid, geweld, vrees, gewoonten, onmatige verlangens en andere fysieke of sociale factoren”. (CCC 1735, AL 302)

In situaties van duidelijk falen van een individu of een paar kunnen zij het voor nu meest genereuze antwoord geven op Gods roeping. In welke fase een persoon zich ook bevindt, het is altijd maar een bepaalde fase langs de reis, met veel mogelijkheden voor verandering en nieuwe stadia van groei. Ieder van ons kan een beslissing nemen om iets te doen of iets niet te doen, maar alleen God kan daarvan de oprechtheid en de betekenis beoordelen.

“Laten we niet vergeten dat ‘binnen de menselijke begrenzing een kleine stap zetten, door God sterker kan gewaardeerd worden dan een leven leiden dat uiterlijk correct is, maar geen grote moeilijkheden kent’”. (AL 305)

Ons geweten speelt een bepalende rol in onze beslissingen over wat voor ons goed of fout is om te doen. Het is nodig om mensen te helpen onderscheiden wat ze moeten doen door te luisteren naar die stem diep vanbinnen, in plaats van afgeleid te zijn door de talloze stemmen die roepen van buitenaf. We kunnen mensen helpen nadenken hoe ze hun interne stem kunnen voeden zodat die de woorden van het Evangelie van Christus spreekt in plaats van die van het Evangelie van de Wereld. Geweten gaat niet over doen waar we zin in hebben. Het impliceert dat we objectieve en soms moeilijke vragen binnenbrengen in onze ontmoeting met God. Bijvoorbeeld: 'De gescheiden en hertrouwde mensen moeten zichzelf afvragen: hoe hebben zij hun kinderen behandeld toen de echtelijke band in een crisis terecht kwam; of ze pogingen tot verzoening hebben ondernomen of niet; hoe de situatie is van de partner die werd verlaten; welke gevolgen de nieuwe relatie heeft voor de rest van het gezin en de gemeenschap van de gelovigen; en welk voorbeeld er wordt gegeven aan jongeren die zich voorbereiden op het huwelijk' (300). Het is een gesprek over deze vragen voor God en met God, een gesprek waarin niet alleen de leer van de kerk, maar ook bijvoorbeeld de invloed van mijn beslissingen op anderen in overweging moet genomen worden. We zijn geroepen om mensen te begeleiden met de tederheid van Christus als ze persoonlijke verantwoordelijkheid nemen voor hun beslissingen en acties, en leven met de gevolgen.

II. Pas gehuwden en huwelijksvoorbereiders ondersteunen

Paus Franciscus benadrukt het belang van hele gemeenschappen die betrokken zijn bij het helpen van geëngageerde stellen om zich voor te bereiden op het huwelijk. Christelijke gemeenschappen zelf profiteren van dit belangrijk ondersteunend werk van jonge stellen terwijl ze in liefde groeien. De beste voorbereiding op het huwelijk gebeurt vanaf de kindertijd in de context van het leven in een liefdevol gezin. Van jonge paren wordt niet verwacht dat ze experts zijn in elk detail van de Catechismus. Wat belangrijk is, is dat ze christelijke waarden en goed advies delen van mensen die het gehuwde leven met moed en vrijgevigheid hebben geleefd. Discussiegroepen en een verscheidenheid aan optionele gesprekken over onderwerpen die van oprecht belang zijn voor jonge mensen kunnen ook nuttig zijn.

“Iemand leren liefhebben, is niet iets wat men improviseert of dat het doel kan zijn van een korte cursus voorafgaand aan de huwelijksviering. In de praktijk bereidt iedere persoon zich vanaf zijn geboorte voor op het huwelijk. Wat het eigen gezin heeft bijgebracht, zou moeten helpen om zijn eigen geschiedenis te begrijpen en zich voor te bereiden op een volledig en definitief engagement. Zij die het best voorbereid zijn op een huwelijk zijn wellicht die personen die van hun ouders geleerd hebben wat een christelijk huwelijk is, waarin beide partners elkaar onvoorwaardelijk gekozen hebben en deze verbintenis dagelijks vernieuwen.”
(AL 208)

Koppels zouden de nadrukkelijke raad moeten krijgen om te bespreken wat zij verwachten van het huwelijk, wat zij verstaan onder liefde en toewijding, wat de een van de ander wil en welk soort leven ze samen willen. Dergelijke discussies kunnen koppels in staat stellen te onderscheiden

wat ze gemeenschappelijk hebben en kunnen vermijden dat een huwelijksverbintenis louter op basis van verlangen wordt aangegaan.

Huwelijksvoorbereiding moet zich niet alleen richten op de huwelijksceremonie als het eind van een proces, maar op het huwelijk als een levenslange verbintenis die gebaseerd is op wederzijdse liefde. Het is belangrijk dat er middelen beschikbaar zijn voor koppels als ze die nodig hebben: plaatsen, mensen en diensten tot wie zij zich kunnen wenden wanneer dat nodig is. Het is ook belangrijk om hen te herinneren aan de beschikbaarheid van het sacrament van verzoening.

“De beslissing om te trouwen zou nooit aangemoedigd mogen worden als er geen diepere motieven zijn die een duurzame verbintenis reëel mogelijk maken”. (AL 209)

Paus Franciscus erkent een aantal uitdagingen voor pas gehuwde koppels:

- Leren hoe ze elkaars verschillen kunnen accepteren
- Zich losmaken van hun ouders
- Omgaan met de geboorte van hun eerste kind
- Omgaan met financiële en andere praktische zaken

En dan zijn er af en toe crisissen die families op verschillende tijden en op verschillende manieren treffen:

- De stress van het opvoeden van kinderen in de verschillende stadia van hun ontwikkeling, van de vroege kinderjaren tot de adolescentie, tot het omgaan met de ervaring van hun kinderen die uiteindelijk hun volwassen leven beginnen.
- Emotionele, sociale of spirituele problemen
- Leren om verschillen op te lossen en te vergeven
- Problemen op de werkplek

Moeilijkheden zullen van tijd tot tijd in alle gezinnen voorkomen vanwege de menselijke zwakheid. Het is belangrijk dat koppels leren realistisch te zijn met betrekking tot hun verwachtingen voor elkaar en elkanders sterke en zwakke punten leren herkennen en respecteren.

“De dans die door deze jonge liefde beweegt, de dans met gloedvolle ogen naar de toekomst toe, mag niet stoppen. In de verlovingstijd en de eerste huwelijksjaren is de hoop als gist die het mogelijk maakt verder te kijken dan de ruzies, conflicten en problemen en om alles in een breder perspectief te zien. De hoop beteugelt onze onzekerheden en zorgen zodat we kunnen groeien. Dezelfde hoop vraagt ons om ten volle te leven in het nu, om hart en ziel te geven voor het gezinsleven, want de beste manier om de toekomst voor te bereiden is goed te leven in het nu”. (AL 219)

Degenen die het best geplaatst zijn om families te begeleiden in moeilijke tijden zijn hun eigen of andere families. Ervaren en getrainde koppels kunnen een enorme steun zijn voor anderen en het is belangrijk dat dergelijke trainingen gemakkelijk beschikbaar zijn voor geïnteresseerde paren. Door hun bediening worden Gods genade en zorg gemedieerd aan families die steun nodig hebben. Paus Franciscus benadrukt ook het belang van parochies ter ondersteuning van pas getrouwde paren.

4. Uitwisseling en discussie (20')

I. De praktijk van Gods barmhartigheid

- Wat is jouw mening over de woorden die paus Franciscus hier uitspreekt?
- Waarin schuilt de grootste uitdaging? Wat is de grootste geruststelling?

II. Pas gehuwden en huwelijksvoorbereiders ondersteunen

- Wie of wat helpt jou het meeste in de voorbereiding van het huwelijk? Wie of wat heeft jou het meeste geholpen in de voorbereiding van het huwelijk?
- Als je te maken kreeg/krijgt met moeilijkheden, wat heeft jou dan geholpen/helpt je?
- Denk je dat jij of jouw parochie andere getrouwde koppels of huwelijksvoorbereiders zou kunnen helpen?

5. Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')

- Wat zijn de voornaamste punten die in de gesprekken van vanavond naar voren zijn gekomen en die je wilt onthouden?

6. Slotgebed (5')

Behoed de liefde der geliefden,
Gij die weet hoe broos en bijna niets
twee mensen zijn,
en dat hun hart onrustig is
en onbestendig als het weer.

Gij die hen toegekeerd hebt
naar elkaar,
opdat zij niet meer half zijn,
onbestemd en onvervuld,
leer hen verstaan het dodelijk geheim
dat liefde lijden is,
dat geven leven doet.

Geef hun de tijd
elkaar te kennen en te troosten,
blaas hun hartstocht aan,
maak hen geduldig
en oneindig lief,

dat zij de nacht doorkomen
met elkaar
Huub Oosterhuis

7. Afsluiten met een drankje en gezellig samenzijn

8. Samenvatting

Deel I

Paus Franciscus vestigt onze aandacht op Gods oneindige genade die zich uitstrekt tot iedereen, ongeacht wie ze zijn of wat ze gedaan hebben. Jezus toonde Gods genade in actie toen hij zich uitstreckte naar iedereen die in nood verkeerde, vooral degenen aan de rand van de samenleving. Vandaag zijn we geroepen om hetzelfde te doen. De kerk, terwijl ze het ideaal van het christelijk huwelijk hooghoudt, wordt opgeroepen om alle families met steun en begrip te bereiken.

Het is onverstandig om oordelen te vellen van bepaalde situaties vanuit een buitenperspectief, zonder volledig op de hoogte te zijn van alle factoren die betrokken zijn bij de keuzes die mensen hebben gemaakt of de werkelijkheden die achter uiterlijke schijn bestaan.

Te midden van de bedrijvigheid en de afleiding van het leven hebben mensen hulp nodig om te onderscheiden wat God van hen vraagt, om de innerlijke stem van het geweten te horen tussen de talloze andere stemmen die om aandacht vragen. Het is belangrijk om je ervan bewust te zijn dat mensen reageren op de manier die voor hen het best mogelijk is op een bepaald moment. We moeten altijd reageren zoals Jezus deed, met barmhartigheid en begrip. Er zijn veel manieren waarop mensen betrokken kunnen worden bij het dagelijkse leven van de plaatselijke kerk, bijvoorbeeld door middel van gebedsbijeenkomsten of sociale initiatieven van goede doelen. We moeten de deur altijd openhouden!

Deel II

Christelijke gemeenschappen zijn geroepen om jonge koppels te begeleiden bij hun voorbereiding op het huwelijk. Programma's die worden aangeboden in een geest van christelijke liefde en zorg en die jonge mensen helpen om openlijk hun hoop en vrees voor het huwelijksleven te bespreken en goed advies bieden, zijn zeer nuttig.

Door open discussie moeten jonge mensen ontdekken of hun wederzijdse aantrekkingskracht gebaseerd is op oprecht gedeelde interesses en zorgen. Dit is een goede basis voor het huwelijk.

Het is ook belangrijk om pas getrouwde paren bij te staan als ze zich aanpassen aan het huwelijksleven. Degenen die het best geplaatst zijn om deze hulp aan te bieden, zijn hun eigen en andere families.

We moeten jonge koppels helpen de uitdagingen te herkennen waarmee ze worden geconfronteerd en met hoop vooruit te kijken naar de toekomst. Parochies hebben hier een belangrijke rol te spelen.

Er zijn veel vaardigheden die van grote waarde kunnen zijn voor jonge getrouwde stellen en zij kunnen worden geholpen om deze te verwerven door andere paren die geschoold zijn om dit werk te doen.

B. Focus op gezinnen

Een evangelie van hoop voor onze families

1. Welkom en gebed (5')

- a. Verwelkoming
- b. Gebed van de wereldgezinsdagen (zie p. 8)
- c. Inleiding en opbouw

Deze catechese draagt een boodschap van hoop in zich. We horen hoe verschillende mensen hun familieleden liefde willen geven, bijvoorbeeld ouderen, jongeren, getrouwde mensen, of alleenstaanden. We verkennen een **spiritualiteit voor gezinnen** en we luisteren naar het advies dat paus Franciscus geeft over de praktische aspecten van het dagelijks leven en liefhebben in gezinnen.

2. Impuls en discussie (60')

In deze soms hectische wereld is het vaak moeilijk om nog 'quality-time' met het gezin te vinden. Tijd houdt mensen bezig. De druk op (jonge) gezinnen is soms enorm groot. Paus Franciscus wijst in *Amoris Laetitia* op het belang en de noodzaak om mensen en gezinnen nabij te zijn in hun concrete levenscontext en om vandaaruit met hen op weg te gaan. Gezinnen kunnen de kerkgemeenschap immers veel leren over wat het betekent een huis en leerschool van gemeenschap te vormen en daaraan te blijven werken. Zij moeten wel op tijd en stond ook tijd maken voor elkaar.

Werkvorm: Family Time

- De tocht *Family Time* is een parcours voor jong en oud langs de zeven dagen van het eerste scheppingsverhaal. Elke dag gaat over de plaats die tijd inneemt in ons leven. Elke halte belicht een ander aspect van tijd: een tijd om te geven, een tijd om te kiezen, een tijd om te groeien, een tijd om te stralen, een tijd om in actie te komen, een tijd om lief te hebben, een tijd om samen te zijn.
- Deze tocht kan tegen een vergoeding ontleend worden door parochies en andere geloofsgemeenschappen, gezinsbewegingen, spiritualiteitsgroepen, verenigingen, ... De tocht is in eerste instantie opgezet en bedoeld voor gezinnen in de brede zin van het woord: ouder(s), grootouder(s), meter(s) en peter(s) samen met (klein)kind(eren) vanaf 5 jaar.
- De tocht is geen wandeling, maar speelt zich af op één locatie, in een kerk bijvoorbeeld of in enkele parochie-, klas- of verenigingslokalen. De hele tocht duurt gemiddeld anderhalf uur maar kan ook in verkorte vorm gedaan worden.
- Elke deelnemer ontvangt een tochtboekje. Op de linkerpagina staat een inhoudelijke overweging bij elke scheppingsdag: een eenvoudige tekst voor kinderen en een meer uitgebreide tekst voor volwassenen. Op de rechterpagina staat telkens een bijbehorende opdracht, die aangereikt wordt als uitnodiging tot een (geloofs)gesprek.
- Alle informatie over het materiaal vind je via <http://bit.ly/2kEcwq6>.

3. Input van paus Franciscus en Amoris Laetitia (20')

Een spiritualiteit van gezinsleven

De spiritualiteit van het gezin is een spiritualiteit van gemeenschap. Het gezinsleven wordt gekenmerkt door duizenden kleine gebaren van geven en nemen, van delen en stellen zonder, en van het vooropstellen van de behoeften van anderen vóór de eigen behoeften. Te midden van die realiteit van liefde, gegeven en gedeeld, is Gods liefde altijd aanwezig. De menselijke persoon heeft 'een inherente sociale dimensie'. Onze groei naar ons volledige potentieel als mens wordt het beste bereikt in relatie met anderen. Het gezin is de eerste plaats waar we de gelegenheid hebben om in gemeenschap met anderen te ervaren en te groeien.

“Men kan dagelijks enkele minuten uittrekken om samen te zijn bij de levende Heer, om Hem zijn zorgen toe te vertrouwen en de noden van het gezin aan te bevelen, om te bidden voor het moeilijk heeft, om zijn hulp te vragen bij het beminnen, om Hem te danken voor het leven en voor alle goede dingen, om Maria te vragen allen te beschermen onder haar moederlijke mantel”. (AL 318)

Alle momenten van het gezinsleven, of het nu momenten van lijden of pijn zijn, of van vreugde en viering, zijn gelegenheden voor verbinding met elkaar en met God. Een gezin waar liefde wordt gedeeld en uitgedrukt is een beeld van de liefde tussen de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, de Drie-eenheid, en Gods liefde is altijd aanwezig.

“Een gezin willen stichten is een beslissing om Gods droom te delen, een keuze om samen met Hem te dromen, een wens om met Hem iets op te bouwen en samen het avontuur te wagen om een wereld te bouwen waar niemand zich alleen voelt”. (AL 321)

Een gezin waar het leven wordt gevoed en verzorgd, deelt in Gods creatief werk. Gezinnen staan open voor het leven, niet alleen door nieuw leven te genereren, maar ook door gastvrijheid en zorg te bieden aan anderen, vooral degenen in nood. Een gezin leeft zijn spiritualiteit door de liefde te laten groeien binnen het gezin en ook door liefdevol anderen te bereiken. Paus Franciscus benadrukt ook de essentiële rol van het gezin in de ontwikkeling van de attitudes en waarden die ons aansporen om voor ons gemeenschappelijke huis, de aarde te zorgen.

Het gezin is de plaats waar het geloof van kinderen eerst wordt gewekt. Terwijl ouders het beste willen voor hun kinderen en ze willen laten dopen en hun vroege stappen in de ontwikkeling van het geloof willen begeleiden, weten ze dat het geen kwestie is van het opleggen van hun geloof aan hun kinderen. Kinderen moeten hun eigen geloofservaringen hebben. Ze hebben symbolen,

acties en verhalen nodig. Ouders en anderen kunnen hun geloof niet opleggen aan kinderen. Het geloof van kinderen wordt gevoed door ervaringen van gebed en door toegang te hebben tot symbolen zoals goede religieuze kunst, zodat zij inzien dat hun geloof iets aantrekkelijk en mooi is. Momenten van gezinsgebed zijn bijzonder belangrijk, inclusief gelegenheden om te lezen en na te denken over de heilige Schrift.

Er zijn momenten in elke dag die zichzelf aanbieden als momenten voor gebed of om het besef te voeden van Gods aanwezigheid. Hier zijn enkele suggesties, maar er zijn er nog veel meer.

- Bid een dankgebed voor en na de maaltijden, vooral tijdens speciale maaltijden.
- Begeleid kinderen terwijl zij zich voorbereiden op hun eerste biechtviering, hun eerste communie en hun vormsel.
- Moedig kinderen aan om een gebedsruimte te maken. Ze kunnen verschillende objecten toevoegen die verband houden met bepaalde tijden of seizoenen die een focus kunnen worden voor gebed.
- Moedig kinderen aan zich bewust te zijn van de schoonheid van de natuur tijdens elk seizoen en tot het zien van de natuur als het werk van God.
- Laat kinderen zien hoe ze kunnen helpen om voor het milieu te zorgen, niet alleen voor Gods geschenk aan ons, maar ook voor iedereen die nu op de planeet leeft, evenals voor degenen die na ons komen.
- Herinner kinderen eraan te bidden voor familieleden die zijn gestorven en die nog steeds met ons verbonden zijn en leden van Gods familie zijn.
- Deel met kinderen hoe de dag is geweest voor zowel ouders als kinderen; hoe zij hebben geprobeerd om van hun burens te houden; lees misschien een stukje uit de Bijbel.

4. Uitwisseling en discussie (10')

- Wat helpt je om het gevoel te creëren dat God bij je is in alles wat er gebeurt in je gezinsleven?
- Hoe belangrijk denk je dat het voor kinderen is om kansen te krijgen om in contact te komen met een gevoel voor het spirituele?
- Welke tips zou je aan andere families geven?

5. Enkele hints van paus Franciscus om aan een gelukkig gezin te werken (10')

- Denk er aan om altijd "alsjeblieft, bedankt, sorry..." te zeggen. Leer in goede tijden open te zijn en te communiceren, zodat je dit ook in moeilijke tijden kunt blijven doen.
- Vier gelukkige momenten en individuele successen en steun elkaar in de moeilijke passages van het leven. Waardeer ieders prestaties, hoe onbetekenend ze ook zijn kan verschijnen.
- Respecteer elkaars vrijheid. Iedereen heeft ruimte nodig, sommigen meer dan anderen. Een bewustzijn van individuele behoeften geeft mensen een gevoel van vertrouwd en gewaardeerd te zijn.
- Geef een vriendelijke blik. Onderschat nooit de waarde van een blik van liefde.

- Leren om te vergeven. Voordat we anderen kunnen vergeven, moeten we onszelf leren te vergeven. Wees langzaam om te wijzen op de beperkingen van een geliefde.
- Luister naar de verhalen van oudere leden en moedig in het bijzonder kinderen en adolescenten aan dit te doen.
- Wees langzaam om een ander te beoordelen als niet volledig op de hoogte van diens situatie.
- Vind altijd tijd voor gezinsgebed, zelfs een paar momenten per dag.

6. Uitwisseling en discussie (10')

- Welke tips van paus Franciscus spreken je aan en welke niet?
- Wat vind je uitdagend?
- Welke gedachte(n) van vanavond neem je mee?

7. Persoonlijke reflectie (zie p. 49) (10')

- Wat zijn de voornaamste punten die in de gesprekken van vanavond naar voren zijn gekomen en die je wilt onthouden?

8. Slotgebed (5')

Heer, geef ons de kracht
om de dingen te aanvaarden die onvermijdelijk zijn.
Geef ons de moed om de dingen te veranderen
die veranderd moeten worden.
En geef ons boven alles de wijsheid
om die twee van elkaar te onderscheiden.

9. Afsluiten met een drankje en gezellig samenzijn

10. Samenvatting

Gezinsspiritualiteit is een spiritualiteit van gemeenschap. Wij groeien naar ons volledig potentieel als menselijke wezens door onze relatie met anderen. De familie is de plaats waar we leren hoe we het leven delen met anderen door elke dag te geven en te nemen, door te delen en te handelen, en door onze behoeften en die van anderen te erkennen en te beantwoorden. Gods liefde is in dit alles aanwezig.

Alle momenten van het gezinsleven zijn momenten van verbinding met elkaar en met God. Elk gezin waarin liefde wordt gedeeld is een beeld van de liefde tussen de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Gezinnen waar het leven wordt gevoed door de ontvangst van nieuw leven en de zorg voor anderen delen in het creatieve werk van God. Paus Franciscus spoort families aan om respect en zorg te koesteren voor 'ons gemeenschappelijke huis', de aarde.

Het geloof van kinderen wordt vooral thuis gevoed. Elke dag zijn er mogelijkheden om hun geloof aan te moedigen: gezinsgebed, aanwezigheid van religieuze beelden en symbolen in huis, gebed bij de maaltijden, betrokkenheid bij de sacramentele voorbereiding, kinderen zorg leren dragen voor de schepping, lezing van korte Bijbelpassages, gebed voor overleden familieleden.

Persoonlijke reflectie

Wat zijn de voornaamste punten die naar voren zijn gekomen in de gesprekken?

Wat wil je onthouden?

Notities

